

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 25 SEPTEMBER 1929

No. 717

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Palak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijgeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

24 SEPTEMBER 1929.

Geld blijft nog steeds zeer gevraagd. Na de medio kwam er weliswaar meer aanbod van callgeld, maar de stemming bleef vast, in het bijzonder voor wissels, waarvan de rente aanvankelijk nog iets verder aantrok, zoodat voor $5\frac{7}{16}$ pCt. werd afgedaan. Daarna kon men voor niet te groote bedragen weder voor 5% en $5\frac{9}{16}$ pCt. plaatsing vinden; maar bij de inschrijving op het schatkistpapier bleek opnieuw, hoe weinig vraag er naar wissels bestaat. Op de gevraagde 50 miljoen werd slechts voor f 37.312.000 ingeschreven, waarbij de rente voor de 3-maands promessen zich op ruim $5\frac{7}{16}$ pCt. stelde. De prolongatierente steeg tot $5\frac{1}{2}$ à $5\frac{3}{4}$ pCt. en liep daarna Vrijdag en Zaterdag tot 5 pCt. terug, maar werd gisteren weder $5\frac{1}{4}$ à $5\frac{1}{2}$ pCt. Alleen callgeld was lager; na $5\frac{1}{2}$ à $5\frac{3}{4}$ pCt. op de medio, was aan het einde der week voor $4\frac{1}{2}$ en 4% pCt. verkrijgbaar.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 37.312.000. Toegewezen werden f 11.900.000 driemaands promessen à f 985.80 of circa $5\frac{7}{16}$ pCt., f 9.290.000 zesmaands promessen à f 973.30 of circa 5% pCt. en f 14.832.000 5 pCt. biljetten à pari.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een teruggang van f 4.9 miljoen te zien. Het bedrag van f 2 miljoen aan de rechtstreeks bij de Bank ondergebrachte schatkistpromessen, dat verleden week per resto nog

in de portefeuille der Centrale Credietinstelling aanwezig was, blijkt inmiddels geheel te zijn afgelost. De beleeningen vertoonen een vermindering van f 8.2 miljoen. Het renteloos voorschot aan het Rijk blijkt met f 3.5 miljoen te zijn afgenomen.

De metaalvoorraad der Bank bleef vrijwel onveranderd. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans klommen resp. met f 8.7 miljoen en f 2.1 miljoen.

De biljetten-circulatie liep met f 9.5 miljoen terug. De rekening-courant-saldi vertoonen een stijging van f 3.7 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo vermeerderde met f 2.4 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt $56\frac{1}{2}$.

* * *

De stemming op de wisselmarkt is de geheele week flauw gebleven. Dollars noteerden in Londen aanvankelijk tamelijk regelmatig 4.8464 en liepen op het laatst snel terug op 4.8477. Ponden sloten hier lager op $12.08\frac{5}{8}$ — na voorbijgaand zelfs $12.08\frac{3}{8}$ genoteerd te hebben — terwijl Dollars op 2.4932 kwamen. Zeer flauw zijn de Canadeesche Dollars op 2.477%. Marken liepen terug op 59.37 (tegen £ 20.35%); Parijs $9.75\frac{1}{2}$ (tegen ca. 123.85). Zwitsersche Franks gezocht op 48.06 en hooger. De Noorsche Kroon, die langen tijd iets boven den Deenschen Kroon noteerde, is thans daarmede weder vrijwel gelijk Pesetas werden op 36.84 gebracht. Yen vaster op 119%. Ook Rupees iets beter $90\frac{3}{16}$.

Op de termijnmarkt zijn geen wijzigingen van eenige beteekenis.

LONDEN, 23 SEPTEMBER 1929.

De geldmarkt was de vorige week ruim voorzien van middelen, zoodat de prijs voor „overnight money” ook in de eerste dagen van deze week laag was.

Disconto bleef zeer vast tot Donderdag; toen echter het bankdisconto ook op dien dag niet veranderde, werd de markt iets minder pessimistisch, en noteerde 3-maands bankaccepten $5\frac{7}{16}$ — $5\frac{15}{32}$. Vrijdag werden de nieuwe schatkistpromessen dientengevolge ook iets gunstiger geplaatst.

Heden, naar aanleiding van een vrije groote ontrekking voor Duitschland en Frankrijk (£ 1.500.000) trok de koers weder aan tot $5\frac{15}{32}$ — $5\frac{1}{2}$ en is de vrees voor eene discontoverhoging in de naaste toekomst weder even groot.

De effectenmarkt werd beïnvloed door de zeer onaangename onthullingen betreffende een groep van recente uitgiften op financieel-industrieel gebied, bekend als de Hatry Groep. Men ziet met eenige spanning de afwikkeling van de halfmaandelijksche verrekening op Donderdag tegemoet, ofschoon aangenomen wordt, dat de verliezen, die groot beloven te zijn, op sterke schouders vallen.

EXTRA-AMORTISATIE OF BELASTINGVERMINDERING.

Minister De Geer verstaat de kunst gevleugelde woorden te scheppen of lang vergetene in de herinnering terug te brengen, waar zij opnieuw van toepassing zijn. In de Millioenennota van September 1928¹⁾ Kamer en Publiek willende inprenten, dat men niet te veel naar de groote overschotten van 1925-'27 moest zien bij de beoordeeling van den financieelen toestand, herinnerde hij aan Wintgens' woorden inzake het laatste batige slot van Indië (1878). „Neemt Uw hoed af, gij zult het niet weder zien.” Immers overschotten als in de genoemde drie jaren zouden wij ook niet wederzien.

Er zijn voorzeker menschen geweest, die hun hoed nog maar op het hoofd hielden, niet overtuigd, dat het jaar 1928 — wellicht ook 1929 — niet nog een mooi saldo zou geven; omdat zij niet erg onder den indruk kwamen van de nu eenmaal periodiek van de zijde van Financiën gedane mededeeling, dat men de middelen nu eens volgens een nieuw systeem veel scherper was gaan ramen en omdat zij waarschijnlijk achtten, dat, na de bezuiniging, welke in 1927 was doorgevoerd en die geleid had tot het onder de raming blijven in dat jaar met 27 miljoen, ook in 1928, voor welk jaar de uitgaven op vrijwel gelijk bedrag geraamd waren, een flinke meevaller op de uitgaven te wachten was. Deze sceptici zijn door den loop van zaken in het gelijk gesteld. Niettegenstaande de „scherpere” raming der middelen voor 1928 hebben de middelen in dat jaar de raming met gelijk bedrag (32 miljoen) overtroffen als in 1927. En de uitgaven bleven 18 miljoen onder de raming, d.i. $\frac{2}{3}$ van den meevaller van 1927. Nu wordt wel medegedeeld, dat dit meevallen der uitgaven voor een groot deel het gevolg is van andere comptabele voorschriften, die in casu 1928 ontlasten en 1929 met gelijk bedrag belasten, maar dat dit groote deel niet nauwkeuriger wordt genoemd, versterkt mij in de meening, dat het wel niet veel meer dan een derde der 18 miljoen zal zijn. En dan blijft 1928 toch nog goed in de rij met zijn mooie voorgangers.²⁾

In de laatste vijf jaren is er op den gewonen dienst bijna 242 miljoen overgehouden; nemen wij de laatste tien jaren, waarin dan echter het sombere tijdperk valt, toen depreciatie van den gulden het schrikbeeld was, dan wordt dat bedrag 204½ miljoen.

Het is niet te verwonderen, dat bij velen meer en meer de vraag rijst: Als inderdaad waar is, wat de Minister van Financiën zoo vaak en klemmend (nog in de Millioenennota van September 1928) heeft betoogd, nl. dat de belastingen bij ons veel te hoog zijn en het economisch herstel belemmeren en dat daarom belastingverlaging veel urgenter is dan extra-aflossing van onze van zelf reeds snel geamortiseerde staatsschuld.³⁾ als dat inderdaad waar is, is het dan wel logisch om nu er jaren achtereen onopzettelijk veel meer geheven is dan bij een zeer conservatief beleid noodig werd geacht, ten slotte dat meerdere maar sans frases tot extra-aflossing te bestemmen en niet althans gedeeltelijk tot vermindering der lasten, zij het dan maar voor eenige toekomstige jaren? En geldt dat niet te sterker, nu de Staat toevallig in de positie verkeert binnen enkele jaren een deel van zijn belastingsysteem, t.w. het complex, dat aan het Leeningsfonds ten goede komt, te moeten herzien, wijl sommige dier heffingen (de Verdedigingsbelastingen)

¹⁾ Zie E.-S. B. van 19 Sept. 1928.

²⁾ Als de definitieve cijfers van 1928 evenveel mochten medevallen, vergeleken met de nu gepubliceerde voorloppige, als inzake den dienst 1927 het geval was, dan zouden de middelen tenslotte blijken 39 miljoen boven de raming te gaan, dus meer dan over 1927.

³⁾ Men zie in het bijzonder de rede van den Minister op 20 October 1926 in antwoord op hen, die op extra-amortisatie in de plaats van belastingverlaging aandrongen en ook het citaat uit Gladstone in de Millioenennota van 1928.

INHOUD.

	Blz.
EXTRA-AMORTISATIE OF BELASTINGVERMINDERING door Prof. Mr. Dr. A. van Gijn	860
Het Zilveruitvoerverbod in Suriname door I. Bos....	861
Trust Companies in de Vereenigde Staten door R. J. L. Simons	862
De Indische middelen over Juni 1929	863
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De petroleumindustrie in Zuid-Afrika door E. Rosenthal	865
AANTEKENINGEN:	
De vooruitzichten op de Londensche geldmarkt ..	866
Bedrijfswinsten in de Vereenigde Staten gedurende het eerste halfjaar van 1929	867
Het koersverloop van de Deutsche buitenlandse leeningen gedurende het eerste halfjaar en gedurende Juli 1929	868
Ontvangen boeken	870
MAANDIJFERS:	
Emissies in Augustus 1929	871
Overzicht van de Indische middelen	871
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	872—878
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

slechts tot 1934 zijn gevoteerd, een herziening, die tevens met een verlaging zal kunnen gepaard gaan, omdat de lasten van het Leeningsfonds zelf na 1934 in niet onbelangrijke mate gaan dalen, de opbrengst der tegenwoordige middelen van het Leeningsfonds niet onbeduidend stijgen en last not least sedert 1918 niet minder dan bijna een *kwart milliard* meer voor het Fonds is geheven dan noodig was in verband met de lasten? Is zulk een constellatie niet bij uitnemendheid geschikt voor een *tijdelijke* belastingverlaging, die hierin kan bestaan, dat een toekomstige verlaging eenige jaren wordt vervroegd?

Men zal wellicht zeggen: Het oogenblik voor verlaging van de heffingen van het Leeningsfonds is weinig geschikt, nu dat Fonds juist in de jaren 1930-'32 telkens een verplichte extra-aflossing van f 15 miljoen heeft te doen en nu het Fonds door de wet op de Financieele Verhouding met ingang van 1931 voorgoed werd beroofd van een bedrag van ongeveer f 5.5 miljoen per jaar, dat het verkreeg uit de opcenten op de Personeele Belasting, welke ophoudt een rijksbelasting te zijn en aan de gemeenten overgaat. Inderdaad zal het Leeningsfonds ook zonder dat andere heffingen verlaagd worden vermoedelijk in de vijf komende jaren ietwat geringere ontvangsten dan uitgaven hebben, doch dit geeft, nadat er van 1919—1930 een saldo van 249 miljoen is gekweekt⁴⁾, voorzeker geen moeilijkheden. De extra-aflossing van f 15 miljoen gedurende drie jaren zal volgens den Minister in 1930 bijna f 12 miljoen aan het saldo onttrekken. Ziet men echter de totaalopbrengst van de middelen van het Leeningsfonds in 1928 en de eerste acht maanden van 1929, dan schijnt het voldoende daarvoor f 8 miljoen te rekenen; zoodat bij voortaan gelijkblijvende opbrengst der belastingen met die verplichte extra-aflossing in drie jaren f 24 miljoen uit het gekweekte saldo gemoeid zullen zijn.

Het gemis aan de opcenten Personeel beduidt momenteel f 5½ miljoen per jaar. Blijven de middelen stijgen, dan zal dit gemis in enkele jaren door dat accres worden opgevangen. Nemen we echter geen accres aan, dan zal het vervallen dier opcenten van 1931 tot 1943 — in welk jaar de lasten van het fonds met 20 miljoen afnemen — uit het gekweekte saldo moeten worden gedekt, waarvoor totaal f 71½ miljoen vereischt zal worden. Van het gekweekte saldo zal na die aderslatingen nog 224—95½ of kleine 130 miljoen overblijven, een bedrag, dat den Minister in staat zal stellen bij de verlenging der Verdedigingsbelastingen na 1934, die wel onvermijdelijk zal zijn,

⁴⁾ De Minister zegt f 242.300.000, maar dat is niet dan formeel juist, als men let op de opbrengst in 1928 en 1929.

met gerustheid voor te stellen de tarieven dier belastingen te halveeren.

Maar ligt het dan niet voor de hand om die halveering, welke de toestand van het Leeningsfonds op zichzelf in 1935 toelaat, een vijftal jaren te vervroegen en het manco, dat daardoor bij het Leeningsfonds ontstaat, in die vijf jaren aan te vullen uit dat andere groote saldo, dat op de gewone Staatsbudgetten is gekweekt? Voor een Minister, die de juiste leer aangehangt, dat, als de belastingen momenteel veel te zwaar zijn, die verlaging meer haast heeft dan de versterking van de toch reeds snelle schuldammortisatie (omdat wegneming van de belemmeringen van het economisch herstel de natie zooveel krachtiger zal maken, dat zij later die amortisatie veel gemakkelijker zal dragen), voor een Minister met die gezonde denkbeelden ligt zulk een maatregel zóózeer voor de hand, dat men verwonderd mag zijn, dat die niet reeds ten vorigen jare werd voorgesteld.

De Minister van Financiën ziet niet graag, dat iemand hem op de mooie saldi van voorbijgegangene jaren opmerkzaam maakt. Hij meent niet, vaak genoeg te kunnen zeggen, dat men daaruit geen conclusies mag trekken omtrent de mogelijkheid van kostbare nieuwe instellingen of belangrijke verzwaring van de lasten, die bestaande instellingen medebrengen. *Dit is volkomen begrijpelijk.* Wie bijv. op grond, dat de laatste vier jaren een gemiddeld overschot van f 60 miljoen opleverden een staatspensioen zoude willen invoeren, dat zelfs maar f 30 miljoen kostte, aannemende, dat er nog wel meer overschotten zullen komen en dat in het ergste geval in de oude overschotten (van 1925-1928) de uitgaaf van f 30 miljoen al voor acht jaren dekking kunnen vinden gezien, die zocht ongetwijfeld een hoogst onsolide financieele politiek bepleiten. Want zoo'n nieuwe uitgaafpost zoude blijvend zijn, d.i. blijvend f 30 miljoen, en meer, vereischen.

Geheel anders echter wie op grond, dat er vele jaren onopzettelijk veel te veel is geheven, bepleit, om *tijdelijk* f 20 miljoen minder dan het noodige te heffen, wat geschieden kan door een maatregel, die over vijf jaren in elk geval te nemen is, omdat hij dan vrijwel zichzelf bedruipt, *vijf jaar eerder in te voeren.* Het „tijdelijk” kan hier niet tot een phrase worden. Hiermede zouden honderd miljoen uit de in de laatste jaren overgehouden bedragen gemoeid zijn¹⁾. Ook van het op de staatsbegrooting in de laatste tien jaren gekweekte saldo zou dus (evenals van het saldo van het Leeningsfonds) meer dan de helft, d.i. over f 100 miljoen, onaangetast blijven.

Ter voorkoming van misverstand moge worden opgemerkt, dat de halveering der Verdedigingsbelasting en de vervroeging daarvan slechts als voorbeeld wordt genomen. Wie meent, dat in 1934 en volgende jaren als het Leeningsfonds minder inkomsten nodig heeft, andere heffingen ten bate van dat fonds moeten verlaagd worden, zal in bovenstaanden gedachtegang die andere verlaging een vijftal jaren eerder kunnen doen ingaan. Die keuze betreft een kwestie van belastingpolitiek, waarin ik hier geen partij kies.

Voorts wil ik er op wijzen dat, wanneer de Staatsbegrooting aan het Leeningsfonds 5 maal f 20 miljoen verschafft²⁾ en daarvoor dat bedrag elk jaar

¹⁾ Natuurlijk zijn de overschotten der laatste vijf jaren niet in contant geld beschikbaar gebleven, doch gebruikt voor extra-amortisatie of minder leenen voor buitengewone uitgaven. Gebruikt men in den loop van 5 jaren telken jare f 20 miljoen, zooals gesuggeréerd werd, dan zal dat bedrag telken jare zijn op te nemen. Men leent dan alleen wat later datgene, wat men reeds in 1928 zoude hebben geleend, hadden de overschotten de schatkist niet in die mate gespekt, dat men destijds f 180 miljoen kon aflossen van de 6 pCt. schuld, terwijl men slechts ruim de helft aan nieuwe schuld aanging.

²⁾ Ik zeg „verschafft” niet „restitueert”, want de kasgelden, die de Staatsbegrooting bij het Leeningsfonds sloot, zoude er onveranderd door blijven.

moet leenen, zulks weder eenige meerdere rentebetaling medebrengt op Hfst. VIIA (in het eerste jaar f 400.000, in het vijfde jaar tot f 3.600.000). Wie dit éen bezwaar in acht vijfde de belastingverlaging en niet inziet, dat de contribuabelen in verschillende vormen gelijk bedrag aan rente zullen genieten, moet logisch het tegenovergestelde doen van wat ik voorstel; hij moet onze belastingen nog verhoogen ten einde nog meer te kunnen amortiseeren. Van den Minister, die immers belastingverlaging meer urgent acht dan extra-amortisatie, verwacht ik dit bezwaar niet.

• Ten slotte: Toen Minister De Geer maatregelen tegen belastingvlucht voorstelde, betoogde bijna de geheele rechterzijde en een deel van de linkerzijde der Tweede Kamer: „Belastingvlucht kan alleen worden tegengegaan door verlaging van de belastingen.” Bij de meerderheid der Kamer moet de vroegere verlaging der belastingen wel instemming vinden. Hooge belastingen bevorderen natuurlijk de belastingvlucht, maar bovenal is dit het geval, als degenen, die vluchten kunnen, gaan inzien, dat er telkens meer van hen geheven wordt dan de solidste autoriteiten zelf noodig achten en, dat wat onopzettelijk te veel gevraagd is geheel wordt gebruikt om de toekomst te ontlasten; voor hun nakomelingen zorgen ze liever zelf! Herhaald worde nog éens, dat het denkbeeld in dit artikel verdedigd, geheel berust op de juiste opvatting van Minister De Geer, dat belastingverlaging thans urgenter is dan extra-amortisatie. Dat die Minister nog altijd zijn woorden tot daden gemaakt, geeft uitzicht, dat hij er gunstig tegenover zal staan.

VAN GIJN.

HET ZILVERUITVOERBOD IN SURINAME.

„Aan het eind van mijn beschouwingen in E.-S. B. van 28 September en 7 December 1927 over de consequenties voor Suriname van een munthervorming in Nederland als voorgesteld door de Staatscommissie voor het Muntwezen, werden enkele opmerkingen door mij gemaakt naar aanleiding van het juist ingediende wetsontwerp „Surinaamsche Bankwet 1928”. Ik stelde toen de vraag: „Waar wacht ten slotte de opheffing van het uitvoerverbod van zilver, toch op? Overal elders is dit verbod ingetrokken. „Wordt het niet hoog tijd, dat dit ook in Suriname geschiedt, opdat de muntunie tusschen dat land en Nederland weer effectief worde?”

De Commissie uit de Tweede Kamer, met haar op dit speciaal terrein zoo deskundigen voorzitter Prof. Van Gijn, welke bovengemeld wetsontwerp had te onderzoeken, vroeg in haar rapport van 30 April 1928 den Minister eveneens „of er wel voldoende grond (was) om het sedert 1920 in Suriname bestaande „uitvoerverbod van zilver nog te handhaven.” De periode, vallende na het uitvoerverbod, had zoodanige afwijkingen van het normale vertoond, dat de Commissie over den toestand van het geldwezen was verontrust. Zij vroeg daarom — en verkreeg — van den Minister de toezegging, dat hij over het vraagstuk der handhaving van het zilveruitvoerverbod en van het zooveel mogelijk voorkomen van belangrijke koerswisselingen tusschen Suriname en Nederland eenige deskundigen op het gebied van theorie en praktijk van het geldwezen zou raadplegen en hun advies aan de Kamer mededeelen.

Dit heeft sindsdien plaats gehad. Mr. G. Vissering en Prof. Mr. Dr. G. M. Verriijn Stuart hebben, ieder afzonderlijk, hun advies uitgebracht. Hoe deze adviezen luiden, wenscht de Minister niet ter kennis van het publiek te brengen. Daartoe bestaat „geen voldoende aanleiding”.

• Het resultaat is echter, zoo werd eind Augustus bekend gemaakt, dat „na overweging van die adviezen en raadpleging van den gouverneur van Suriname de Minister Dr. Rutgers verzocht heeft, voor „spoedige intrekking van bedoeld uitvoerverbod het „noodige te verrichten.”

De sedert 1920 in theorie nog bestaande muntunie tusschen Nederland en Suriname wordt dus weldra ook practisch weer hersteld. En het zilver kan zijn nuttige werking op de stabiliteit van het geldwezen en de wisselkoersen weer uitoefenen.

Belangwekkend is, of deze opheffing van het uitvoerverbod gaat met instemming van de leiding der Surinaamsche circulatiebank. Men is geneigd daaraan te twijfelen, wanneer men ziet, dat de koers op Amsterdam sedert midden 1927 te Paramaribo nog steeds op 103 wordt gehouden. Uit dit feit is allerm minst af te leiden, dat de bankdirectie den toestand van het geldwezen weer als normaal beschouwt. En het laatste jaarverslag van de Surinaamsche Bank doet dezen twijfel niet verminderen. Op bl. 59 van dit verslag leest men:

„Eerst wanneer, hetzij meer binnenlandsch (waarschijnlijk hier bedoeld als: inheemsch, dus Surinaamsch) kapitaal in het land zal zijn belegd, hetzij voor den klein- en middenstandslandbouw een loo- nend uitvoerproduct zal zijn gevonden, zal het voor- uitzicht geopend worden de zoozeer gewenschte en voor de stabiliteit van het muntstelsel zoowel als van het economisch leven zoo noodzakelijke pariteit in den wisselkoers tusschen Nederland en Suriname te kunnen herstellen.”

Wordt hier eenzijdig gewezen op het groote belang, de noodzakelijkheid van een stabiel geldwezen en normale wisselkoersen, anderzijds wordt vrij duidelijk als de meening der bankdirectie uitgesproken, dat daarop voorloopig niet valt te rekenen.

Met belangstelling wordt daarom afgewacht, hoe het koersverloop zal zijn, zoodra het zilveruitvoer- bod zal zijn ingetrokken. Zal men de zilver in- en uitvoerpunten, welke ongeveer 1 pCt. beneden en boven de pariteit liggen, in acht nemen, of het erop wagen den wisselkoers op Amsterdam boven het uitvoerpunt te houden? In het laatste geval vrees ik, zoo geen groote zilverremises naar Nederland, dan toch een geleidelijke draineering van de muntcirculatie. Of beter gezegd: een voortgaande, sterkere draineering van de muntcirculatie. Want in 1927 en 1928 moest de Bank reeds f 258.000 zilver aan de circulatie afgeven, waartegenover slechts ongeveer f 85.000 aan zilverbons werd ingetrokken. Aangezien nu de circulatie, die slechts 7 à 8 ton behoeft, in 1926, toen eenige terugvloeijing van zilver plaats vond, verzadigd bleek te zijn, en de economische omstandigheden sedertdien geenszins van dien aard waren, dat aan verruiming der circulatie of aan hoarding moet worden gedacht, ligt de conclusie voor de hand, dat van dit zilver een deel zijn weg naar Nederland of Curaçao heeft gevonden, dus toen reeds clandestine uitvoer heeft plaats gehad. Zoodra nu het officieele hek van den dam is zal, zoo de wisselkoers daartoe aanleiding geeft, deze beweging ongetwijfeld toenemen. Tot schade van de noodige rust in het geldwezen dezer kolonie.

I. Bos.

Dordrecht, September 1929.

TRUST COMPANIES IN DE VEREENIGDE STATEN.

„Fifty years ago there were only 39 trust companies in the United States with total resources of less than 124 millions of dollars. Today there are 2.731 trust companies with banking resources of over 20 billions of dollars. . . .” Onder de talrijke verbazingwekkende statistische vergelijkingen, die over de Amerikaansche economische ontwikkeling van de laatste halve eeuw zijn te maken, behoort die, welke den groei der trust companies aangeeft, zeker tot de opvallendste. Zij duidt op de ontwikkeling van een instituut, dat een steeds belangrijker plaats in het economisch leven van de Unie inneemt, en dat voor Europa in het bijzonder den aandacht verdient, omdat het er in de meeste staten weinig of niet is ontwikkeld.

De trust company verricht op wetenschappelijke wijze en volkomen „berufsmässig” een werkzaamheid,

die, ook hier te lande, nog veelal als een incidenteele bezigheid door particulieren wordt waargenomen, nl. het beheeren van kapitalen of fondsen van derden. Zij ontvangt daartoe een aanstelling als trustee en hoe grooter het aantal haar toevertrouwde fondsen, hoe verder zij zich bij de afwikkeling kan specialiseeren. Zoo bezitten de groote trust companies thans een staf van experts voor de behandeling van de financiële, zakelijke en belastingvraagstukken, die zich bij haar werkzaamheid mochten voordoen. Een groote mate van efficiency en zaakkundig beleid worden door de toepassing van het beginsel der arbeidsdeeling op dit gebied verkregen.

In het algemeen kunnen de gevallen, waarin de trust company haar diensten verleent, in twee categorieën worden ondergebracht. Vooreerst belast de trust company zich met de afwikkeling van nalatenschappen en het uitvoeren van testamentaire bepalingen. De erflater benoemt haar daartoe in zijn testament tot executeur en onmiddellijk na zijn dood begint zij als zoodanig op te treden. Zij behartigt de loopende zaken, verdeelt gelden op de voorgeschreven wijze, belast zich met den verkoop van onroerende goederen, de herbelegging van vrijkomende fondsen, regelt de betaling van successie-belasting, kortom, de trust company neemt de nabestaanden van haar cliënt alle administratieve werkzaamheden uit handen. En het groote succes der trust companies is goeddeels te danken aan de vakkundige wijze, waarop zij aan de hand van de in het testament gegeven voorschriften, den wil van den erflater weten uit te voeren. Zij voorkomen onoordeelkundig beleid van de erfgenamen, waardoor zoo vele kapitalen noodeloos zijn verdwenen. Intusschen verbiedt de Amerikaansche wetgever, dat een dergelijk trust-fonds langer dan 21 jaren onder beheer van een trust company blijft. Na dien tijd kunnen rechthebbenden er vrijelijk over beschikken.

Het trusteeschap „inter vivos” is de tweede vorm, die de werkzaamheid van de trust company kan aannemen. Bij deze „voluntary trust” handelt zij niet uit naam van een overledene, maar beheert, op voorgeschreven wijze, het geheele of gedeeltelijke kapitaal van personen, die zelf van de administratie bevrijd wenschen te zijn. Door verblijf buitenslands, door ouderdom of om andere redenen kunnen kapitaalbezitters dezen dienst verlangen. Zij ontvangen dan een geregelde uitkeering van den opbrengst hunner middelen. Daarbij behouden zij de vrijheid, alsnog medezeggenschap in het beheer uit te oefenen, bijv. door de beleggingswijze aan te geven, die door hen geprefereerd wordt. Zoo overigens de trust company in dit laatste volkomen vrij gelaten wordt bij haar volmacht, dan vindt zij zich in de meeste staten, door de wet voorgeschreven, welke beleggingen voor trust-funds uitsluitend in aanmerking komen.

Deze inmenging van den wetgever in de werkzaamheid der trust company is van velerlei aard. Door de voortdurende contrôle en de talrijke voorschriften, welke de trust company van overheidswege ontvangt, heeft zij evenwel het groote publieke vertrouwen gewonnen, dat zij thans schier overal in de Unie geniet. Behalve de te volgen beleggingspolitiek, is ook het tarief der trust-diensten veelal door den wetgever vastgesteld. De trust company — die in haar zuiveren vorm zelden voorkomt, maar gemeenlijk een onderdeel vormt van een algemeene bank van het z.g. „department store type” — kan voorts de haar toevertrouwde gelden niet vermengen met die, welke zij uit anderen hoofde onder zich heeft. Deze fondsen blijven dus buiten een eventueel faillissement. In de meeste staten verbiedt de wet verder, dat het juridische deel van de beschikkingsoverdracht geschiedt door rechtskundigen, die in dienst van de trust company staan. Vandaar, dat er voortdurend nauwe samenwerking bestaat tusschen de trust companies en juristen-firma's.

Aldeze veiligheidsmaatregelen zijn nog vermeerderd door vrijwillige gesties van de zijde der trust

companies. Een New Yorksche bank en trust company adverteert bijv. met nadruk, dat zij aan haar instelling geen „bond department" verbonden heeft. Zij onthoudt zich dus van de emissie van industriele of staatsobligaties, om niet den indruk te wekken, alsof ongeplaatste stukken in de beleggingsportefeuille van de trust-fondsen zouden verdwijnen.

In de uitgebreide reclame-campagne, die voortdurend door trust companies wordt gehouden, om het publiek over hare functies voor te lichten, worden nog verdere faciliteiten genoemd. De trust company kan zoo bijv. optreden als „co-trustee", d.w.z. dat zij naast zich bij de afwikkeling der zaken een mede-trustee krijgt, die door den trustor wordt aangewezen. Voorts beveelt de trust company hare diensten aan als fonds-beheerder voor minderjarigen, als „Financial Secretary" voor vereenigingen of particulieren¹⁾, als curator bij faillissementen, als exploitant van onroerend goed. Een steeds groeiend deel van het nationaal vermogen komt daardoor onder de controle der trust companies en de ervaring heeft geleerd, dat door haar uitgebreide zakenkennis en haar aanzienlijk crediet, het beheer daarover efficiënt en solide kan zijn.

* * *

De literatuur over deze merkwaardige instellingen is onlangs verrijkt met een nieuw werk, waarin alle zijden van hun functie en ontwikkeling worden besproken²⁾. De auteur heeft zijn studie in drie deelen gesplitst, waarvan het eerste een overzicht geeft van de werkzaamheden der moderne trust company. In 200 pagina's vindt men hier een beknopte beschrijving van de door de trust company gevolgde methodes in de velerlei gevallen, waar zij haar diensten verleent. Deze heldere, in negen hoofdstukken verdeelde verhandeling, biedt een zeer bruikbare inleiding voor de studie der trust companies³⁾.

Het tweede deel van Smith's werk behandelt de opkomst der trust companies vanaf hun eersten oorsprong. Veel materiaal uit de archieven der oudste instellingen is hierin verwerkt en uitvoerig is de ontwikkeling besproken van Amerika's eerste bank, die trust-diensten verrichtte, de Farmers' Loan and Trust Company. In 1822 werd deze opgericht en tot voor enkele maanden heeft zij haar steeds groeiend bedrijf onafhankelijk voortgezet. Thans is zij in een merger met de National City Bank of New York opgenomen. Haar opkomst, evenals die van de overige oude trust companies, hangt goeddeels samen met dien van de Amerikaansche spoorwegen. In de financiering en herfinanciering daarvan hebben trust-companies een belangrijk aandeel gehad. In de jaren 1870 tot 1880 werd de Farmers' Loan and Trust Cy. 47 maal als „corporate trustee" benoemd bij hypothecaire transacties met spoorwegen en van 1880 tot 1890 geschiedde dit 119 maal. Door de sedert bereikte stabiliteit in de financiële organisatie der spoorwegen verdwijnt de

¹⁾ Een brochure van de Bankers' Trust Cy. noemt de voordelen, die het verrichten van deze functie door een trust company meebrengt, in de volgende woorden: „There is no burden to you, if you have a Financial Secretary who —
Is never ill.
Is never away.
Collects income properly.
Is accurately informed about every detail of securities.
Sends your income to you promptly, or, if you wish, reinvests it according to your directions.
Buys and sells securities on your order.
Keeps your securities safely.
and

Is familiar with Income, Estate and Inheritance Tax regulations that might concern your holdings".
²⁾ James G. Smith: The Development of Trust Companies in the United States. (New York, Henry Holt & Co. 1928).
³⁾ Een in de Unie veel gebruikt standaardwerk, dat een gedetailleerde beschrijving van de trust company geeft, is: The modern Trust Company, door Kirkbride, Sterrett and Willis. (New York, Macmillan).

hier genoemde samenwerking met trust companies meer en meer en de groei van de laatste is dan ook aanzienlijker in hun functie van individueel trustee dan in die van corporate trustee.

Smith geeft tenslotte in deel drie van zijn werk, een overzicht van „Current Problems in Trust Company Development".

In 1925 werd aan 2200 trust companies een vragenlijst voorgelegd, waarin hun meening werd verzocht over een aantal problemen, die uit de practijk van het trustwezen waren ontstaan. De uitkomsten hiervan zijn door Smith bewerkt, evenals die van een particuliere enquête, waarbij aan 3500 Amerikaansche stadsbewoners naar hun opinie over trust companies en de door deze verleende diensten werd gevraagd. De schrijver heeft nu een overzicht gegeven van den stand van enkele cardinale problemen, zooals zij hem uit deze beide enquêtes bleken. Zoo behandelt hij de beleggingspolitiek, het voor en tegen van het aanstellen van particulieren als trustees (wat ook in de Unie nog geschiedt) de verhouding van het trust department tot de overige afdelingen van een algemeene bank, de mogelijkheid van uitbreiding van het aantal te verlenen diensten, den meest gewenschten omvang van een trust fonds, enz., enz.

Dan bevat het werk nog een bibliographie over het trustwezen, die ruim 100 pagina's beslaat en zonder twijfel de volledigste is, welke tot dusver over deze materie is samengesteld. De bibliographie bestaat uit twee deelen, waarvan het eerste deel de algemeene literatuur geeft. Dan volgt, in het tweede deel, een opgave van de literatuur, die in tijdschriften verspreid wordt gevonden. Bij de geschriften over een zoo snel in omvang toenemend instituut als de trust company, worden juist in de periodieken veelal actueeler onderwerpen behandeld dan in de handboeken kan geschieden. Vandaar het groote belang van dit deel van Smith's bibliographie, dat is onderverdeeld in 22 hoofdstukken. Elk hoofdstuk somt de verschenen tijdschriftartikelen op over een bepaald onderdeel van het trustwezen, in chronologische volgorde gerangschikt.

Dit boek, dat de vrucht moet zijn van een degelijke en langdurige studie, geeft door zijn origineele indering een veelzijdige belichting van het werk en de ontwikkeling der Amerikaansche trust companies. Het is een betrouwbare handleiding voor ieder, die zich hiervan op de hoogte wenscht te stellen.

R. J. L. SIMONS.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER JUNI 1929.

De totale opbrengst der Landsmiddelen sedert den aanvang van dit jaar bedroeg op het einde van verslagmaand f 316.837.000 tegen f 327.881.000 in de eerste 6 maanden van het vorig jaar of circa f 11 m/m minder. Indien bij de vergelijking van deze totalen de, hoofdzakelijk in de eerste maanden van 1928 ontvangen, belangrijke achterstallige uitkeeringen aan Nederlandsch-Indië uit de opbrengst der Nederlandsche oorlogswinstbelasting buiten beschouwing worden gelaten, zijn de uitkomsten voor het loopende jaar in totaal ruim f 7.4 m/m gunstiger dan voor 1928.

De ontvangsten in verslagmaand bedroegen te zamen ruim f 2.15 m/m meer dan die in de maand Juni 1928; groepswijze aldus vergeleken geven de middelen het volgende beeld:

belasting	meer	circa	f 2.665	m/m
monopolies	minder	„	„	0.025
producten	„	„	„	0.396
bedrijven	meer	„	„	0.113
allerlei middelen	minder	„	„	„	0.206

Bij de belastinggroep werden de meerdere ontvangsten hoofdzakelijk verkregen door een hogere opbrengst aan invoerrechten en accijnzen van resp. f 0.348 m/m en f 0.512 m/m, doch het uitvoerrecht bracht f 0.124 m/m minder op dan in dezelfde maand

van het vorig jaar. Bij de totaal-opbrengsten in het reeds afgelopen halfjaar deed zich hetzelfde verschijnsel voor, in dat tijdvak werd aan invoerrechten en accijnzen resp. f 3.757 m/m en f 1.31 m/m meer en aan uitvoerrechten f 0.3 m/m minder ontvangen dan in de overeenkomstige periode van 1928. De ontvangsten aan in- en uitvoerrechten en accijnzen toonen in verslagmaand echter een achteruitgang aan t.o.v. die in de onmiddellijk daaraan voorafgegane maand en wel van resp. f 0.953 m/m, f 0.166 m/m en f 0.522 m/m. Het invoerrecht overtrof zoowel in verslagmaand als in het afgelopen jaargedeelte de evenredige gedeelten der jaarraming met resp. f 1.129 m/m en f 7.505 m/m, het uitvoerrecht en de accijnzen bleven daar beneden, het eerste met resp. f 0.185 m/m en f 0.471 m/m, het andere met resp. f 0.069 m/m en f 0.18 m/m.

Het statistiekrecht bleef in verslagmaand en in de eerste helft van het loopend jaar eenigszins ten achter bij de opbrengsten in dezelfde tijdvakken van het jaar tevoren, in Juni 1929 werd echter f 0.056 m/m meer ontvangen dan in de onmiddellijk daaraan voorafgegane maand en f 0.026 m/m meer dan de gemiddelde maandraming deed verwachten. In het 1e semester 1929 bleef de opbrengst van dit recht f 0.021 m/m beneden de halve jaarraming.

Bij het zegelrecht bleven de ontvangsten gedurende verslagmaand f 0.36 m/m beneden die in Juni 1928 en f 0.003 m/m beneden de gemiddelde maandraming, ook het eerste halfjaar van 1929 bracht minder op dan dat van 1928 (f 0.612 m/m), het evenredig gedeelte der jaarraming werd in dat tijdvak echter nog overtroffen met f 0.043 m/m.

Behalve de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting, die een accres te zien gaven van resp. f 0.512 m/m en f 0.53 m/m, waren de inkomsten uit de overige belastingen in verslagmaand vrijwel gelijk aan die in dezelfde maand van het vorig jaar. De ontvangsten in de eerste zes maanden van het loopend jaar gaven ook geen belangrijke verschillen met dezelfde periode van het vorig jaar, eveneens met uitzondering van genoemde kohierbelastingen en van de landelijke inkomsten, welke resp. circa f 0.7 m/m; f 3.47 m/m, en f 1.22 m/m meer opbrachten. T.a.v. de verponding kunnen geen vergelijkingen met het vorig jaar getroffen worden, omdat de voor het tijdvak 1928/1932 geldende aanslag eerst in den loop van dit jaar vastgesteld kon worden wegens de late afkondiging van de nieuwe verpondingsordonnantie, die op 28 Augustus 1928 plaats had.

Bij de monopolies was de achteruitgang het gevolg van een lagere opbrengst van de opium- en van de zoutregie ad. resp. f 0.171 m/m en f 0.108 m/m. Het decrees bij het opiummiddel duurt reeds voort sedert November 1928. Behalve enkele plaatselijke geconstateerde invloeden, zooals mindere koopkracht der bevolking wegens teruggang van de prijzen van eenige uitvoerproducten (rubber, copra, gambir), of geleden schade door rampen van hooger hand (Zuid-Celebes); kan voor dezen teruggang geen bepaalde oorzaak opgegeven worden. Wel werkt de afname van het aantal licentiehouders door vertrek of overlijden, alsmede de vermindering van de toegestane maxima, ook tot de bietsvermindering mede, maar van veel beteekenis kan dit motief niet zijn. In het eerste halfjaar van 1929 leverde dit middel f 0.775 m/m minder op dan in hetzelfde tijdvak van het vorig jaar. De evenredige gedeelten der jaarraming werden in verslagmaand en in het reeds verlopen jaargedeelte echter nog overschreden met resp. f 0.24 m/m en f 0.997 m/m.

Bij de zoutregie geven de maandelijksche opbrengstcijfers nog weinig aanknopingspunten tot beschouwingen door de leveringen van verpakt zout bij groote hoeveelheden tegelijk aan de provincies West- en Oost-Java. Gedurende de eerste zes maanden van 1929 was de opbrengst circa f 0.856 m/m lager dan in hetzelfde tijdvak van 1928, hetgeen zijn oorzaak vindt

in de in 1929 aangevangen levering van zout aan de provincie Oost-Java met de gebruikelijke reductie van 40 pCt. Het evenredig gedeelte der jaarraming, waarbij met deze reductie rekening werd gehouden, werd in het reeds afgelopen deel van het jaar overschreden met f 0.4 m/m.

De opbrengst bij den pandhuisdienst was in verslagmaand f 0.254 m/m gunstiger dan die in dezelfde maand van het vorig jaar. De totaalopbrengst in het eerste halfjaar 1929 bleef echter f 0.338 m/m achter bij die in de overeenkomstige periode van het vorig jaar, waarbij gedacht moet worden aan den invloed van het op 1 April 1928 ingevoerde nieuwe rentetarief, doch zij overtrof het evenredig gedeelte der jaarraming met f 0.298 m/m.

Bij de producten werd gedurende verslagmaand minder ontvangen uit den verkoop van rubber, tin en steenkolen; resp. f 0.166 m/m, f 0.134 m/m en f 0.281 m/m. De rubbercultuur en de tinwinning brachten in het reeds afgelopen deel van het jaar resp. f 1.044 m/m en f 2.593 m/m minder op dan in hetzelfde tijdvak van 1928 en f 0.593 m/m en f 2.154 m/m minder dan het evenredig gedeelte der jaarraming deed verwachten; de steenkolenmijnen daarentegen gaven in het 1e halfjaar 1929 t.a.v. het vorig jaar een gunstiger opbrengst ad f 0.375 m/m, deze bleef echter f 2.026 m/m beneden de halve jaarraming.

De verkoop van kina leverde in verslagmaand en in de eerste zes maanden van 1929 resp. f 0.006 m/m en f 0.037 m/m meer op dan in dezelfde perioden van 1928, de opbrengst dezer cultuur bleef in laatstgenoemd tijdvak van 1929 eveneens beneden het evenredig deel der jaarraming en wel met f 0.109 m/m.

De opbrengst der goud- en zilvermijnen was normaal zoowel t.a.v. vorige als t.a.v. de geraamde uitkomsten.

De uitkomsten van het boschwezen waren wederom gunstig. De opbrengst in verslagmaand en die in het afgelopen jaargedeelte, waren resp. f 0.195 m/m en f 0.934 m/m hooger dan in het vorig jaar. In Juni 1929, zoowel als in de eerste helft van dit jaar, werden de evenredige gedeelten der jaarraming overschreden met resp. f 0.38 m/m en f 0.02 m/m.

De bedrijven, met uitzondering van den dienst voor W. en E. en de Landsdrukkerij, bleven stijgende opbrengsten leveren.

In het afgelopen gedeelte van 1929 werd door de S.S. en Tramwegen, den P.T.T.-dienst, den baggerdienst en het havenwezen resp. f 1.513 m/m, f 0.908 m/m, f 0.454 m/m en f 0.307 m/m meer ontvangen dan in dezelfde periode van het vorig jaar.

De opbrengsten bij de Spoor- en Tramwegen waren in verslagmaand circa f 0.211 m/m hooger dan in de gelijknamige maand van het vorig jaar; hierin werd bijgedragen door de:

S.S. Java met circa f 0.276 m/m

Z.S.S.S. " " " 0.004 "

met daartegenover een mindere opbrengst bij de:

S.S.S.W.K. ad circa f 0.043 m/m

Atjehtram " " " 0.009 "

Z.W. Cel.tram " " " 0.003 "

terwijl aan andere ontvangsten circa f 0.005 m/m minder werd ontvangen. De gemiddelde maandraming werd in Juni 1929 met ruim f 1.5 m/m overschreden, de ontvangsten gedurende het 1e halfjaar 1929 bleven echter f 2.7 m/m beneden de halve jaarraming, hetgeen een normaal verschijnsel is, aangezien een voornaam bron van inkomsten, nl. het suikertransport, eerst in de tweede helft van het jaar begint te vloeien.

De dienst der P.T.T. bracht in verslagmaand f 0.254 m/m meer op dan in Juni 1928; hierin werd bijgedragen door de telefonie met f 63.000, terwijl de opbrengsten van de posterijen en van de telegrafie resp. f 28.000 en f 37.000 lager waren. Aan verschillende andere ontvangsten werd echter f 256.000 meer ontvangen. De uitkomsten van den geheelen dienst

overtroffen de gemiddelde maand- en het evenredig gedeelte der jaarraming met resp. f 0.2 m/m en f 0.28 m/m.

Hoewel door den baggerdienst in verslagmaand f 0.127 m/m minder is ontvangen dan in Juni 1928, werd de gemiddelde maandraming nog met ruim f 0.048 m/m en de halve jaarraming met f 0.81 m/m overschreden. De gunstige uitkomsten van dit bedrijf zijn het gevolg van de ontvangsten wegens voor particulieren verricht opspuitwerk, waarop bij de begroting niet werd gerekend.

Zoowel bij den dienst voor W. en E. als bij de Landsdrukkerij bleven de opbrengsten in verslagmaand en in het reeds afgelopen gedeelte van het jaar ver beneden de evenredige gedeelten van de jaarraming. Bij deze bedrijven blijven immer belangrijke bedragen nog te verrekenen en te vorderen.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE PETROLEUMINDUSTRIE IN ZUID-AFRIKA.

De heer E. Rosenthal te Johannesburg schrijft ons:

Op de begroting voor het loopende jaar van de Unie van Zuid-Afrika werd een bedrag van £ 30.000 uitgetrokken voor de oprichting van een „Fuel Research Institute”. Deze vooruitstrevende maatregel werd door de autoriteiten genomen, ten einde de geweldige kolenbeddingen van het land mede te doen profiteren van de tegenwoordige revolutionnaire onderzoekingen ten aanzien van de productie van synthetische petroleum. Zooals bijna overal elders, neemt ook de vraag van Zuid-Afrika naar minerale oliën sterk toe, zelfs in zoo'n mate, dat naar verhouding de procentueele toeneming van de vraag van dit land, waarschijnlijk die van elk van land overtreft.

Vóór den oorlog bedroegen de aankoop in het buitenland van olie voor lampen, auto's en motorrijwielen, dieselmotoren en andere doeleinden, jaarlijks ongeveer £ 750.000, terwijl deze thans bijna £ 4 miljoen bereiken. Deze enorme jaarlijksche toeneming blijkt nog beter uit de invoerrechten. Gedurende 1922 bedroegen de inkomsten voor automobiel-olie slechts £ 85.399. Zonder eenige noemenswaardige verhooging brengt het invoerrecht thans bijna £ 500.000 op. Ten gevolge van de algemeene toepassing van electrisch licht neemt het gebruik van petroleum voor verlichtingsdoeleinden niet sterk toe, zoodat slechts de automobielen en machinerieën tot deze enorme stijging hebben bijgedragen.

Twee groote producenten voorzien de markt in Zuid-Afrika van dit artikel. Uit de Vereenigde Staten wordt jaarlijks voor meer dan £ 2 miljoen ingevoerd, terwijl de rest in hoofdzaak uit Nederlandsch-Oost-Indië komt. In 1927 (sindsdien zijn de cijfers weder sterk gestegen) bedroeg de invoer uit Java, Sumatra enz. meer dan £ 500.000.

Het aantal automobielen neemt in de Unie maandelijks met ongeveer 3000 stuks toe; het aantal in gebruik, met inbegrip van motorfietsen, bedraagt ongeveer 165.000. Gedurende de laatste vijf jaren is het aantal inschrijvingen verviervoudigd, een record, dat volgens de Amerikaanse deskundigen in geen ander land zijns gelijke vindt. Op het oogenblik is er op elke elf blaken één motorfiets (de inboorlingen tellen hierbij niet mede). Te Nairobi, de hoofdstad van Kenya, wonen 5000 Europeanen met 2.500 automobielen; te Windhoek is de verhouding één op vier evenals te Bulawayo en Rhodesia.

* * *

Uit het bovenstaande blijkt duidelijk, dat de vraag naar petroleum noodzakelijk nog langen tijd zal toenemen. Het land is welvarend en het feit, dat zowel Henry Ford als The General Motors Company te Port Elizabeth groote montagefabrieken oprichten, welke gezamenlijk eenige duizenden arbeiders te werk zullen stellen, bewijst, dat de fabrikanten vertrouwen

hebben in den aanhoudenden en stijgenden groei van de vraag.

Bijna alle oliemaatschappijen volgen het voorbeeld van de autofabrikanten. Op een groot stuk land te Durban (Natal) hebben zij tanks en fabrieken gebouwd, waarin de ingevoerde olie direct uit de schepen wordt opgeslagen om vandaar uit per spoorweg-tank naar de kleinere stations over het geheele land te worden vervoerd.

Bijna 40 miljoen gallons (1 gallon = $4\frac{1}{2}$ liter) worden jaarlijks verhandeld. De Shell, de Royal Dutch, de British Imperial, de Standard, de Texas, de Atlantic, Prices, de Vacuum, de Anglo-Persian, zijn alle in de Unie van Zuid-Afrika met succes werkzaam. Hoewel uit den aard der zaak de markt, in vergelijking met de enorme behoeften van Europa en Amerika, klein blijft, bewijst het feit, dat gedurende de laatste jaren verschillende nieuwe maatschappijen — de Atlantic, Prices, de Atlas en de Union — zich hier hebben gevestigd, dat de zaken nog voldoende aantrekkingskracht bezitten. De Atlas en Union leggen zich speciaal toe op den verkoop van Russische petroleum — ter plaatse „Bolsjewistische petroleum” genoemd. De komst van de nieuwe maatschappijen ging gepaard met eenige prijsdaling, doch tot dusverre ondergingen de prijzen geen sterke veranderingen. De prijzen voor benzine zijn in Zuid-Afrika bijzonder hoog; tot voor kort $\frac{3}{6}$ per gallon tegen $\frac{1}{3}$ in Engeland en 10 d. in de Vereenigde Staten. Onlangs daalde de prijs tot $\frac{2}{6}$ en op het oogenblik bejiveren alle verbruikers zich voor verdere prijsverlagingen. De petroleummaatschappijen beweren, dat de invoerrechten en spoorvrachten den prijs zoo hoog houden, doch deze bedragen niet meer dan $\frac{1}{3}$ per gallon.

* * *

Vanaf het tijdstip, dat de automobiel in Zuid-Afrika kwam, worden pogingen aangewend tot het verkrijgen van plaatselijke voorraadbronnen. Nauwkeurige geologische onderzoekingen toonden verschillende „sinline”- of „dome”-vormingen aan, waar zich petroleum zou kunnen bevinden. Boringen vonden plaats in de hiervoor meest geschikte gebieden. Te Carnaon in de Cape Karroo, nabij Port Elizabeth, te Zwartkops in den Oranje Vrijstaat en elders, werd veel geld uitgegeven voor boringen. Helaas kunnen tot dusverre geen ontdekkingen van waarde worden gemeld. De natuurkundigen verklaren, dat de „sines” te laag zijn voor de vorming van petroleum.

Aangezien Zuid-Afrika reeds een groot aantal gestaafde mineralogische stellingen heeft omvergoorpen, bestaat er nog steeds eenige flauwe hoop om een spuitende petroleumbron te vinden. Thans onderneemt een maatschappij een boring te Inyaminga in het binnenland van Noordelijk Mozambique, waar een groot bedrijf door Amerikaanse deskundigen wordt geleid. Andere kansen zouden in Madagascar bestaan, welks reputatie in dit opzicht evenwel werd bedorven door verscheidene groote zwendelarijen in vroeger tijden. Slijk van olieachtige substantie komt in verscheidene deelen van Zuid-Afrika voor en de onderzoekingen verslappen daarom niet. In het algemeen kan men echter zeggen, dat, volgens de tegenwoordige wetenschap, de Unie geen belangrijke plaats onder de producenten van petroleum (uit spuitende bronnen) zal innemen.

Wat de synthetisch bereide petroleum betreft, hierbij zijn de kansen echter veel beter. Reeds langen tijd hebben de groote gebieden met torbanite (petroleum leisteen) in Oost-Transvaal, in de buurt van Wakkerstroom aan de grens van Natal en elders verscheidene maatschappijen aanleiding gegeven, deze te gebruiken. Aan het bestaan van deugdelijk materiaal in groote hoeveelheden behoeft niet te worden getwijfeld. Naast de vraag, of deze hoeveelheden echter de oprichting van een betrekkelijk kostbaar bedrijf rechtvaardigen, blijft de kwestie van de geologische samenstelling,

daar de beddingen in sommige deelen buitengewoon dun zijn. Bovendien, wat van meer belang is, werd nog geen geschikte inrichting voor de extractie van het product uitgevonden. Bekende scheikundigen verklaren, dat de exploitatie op zeer groote schaal, zooals in Schotland, moet plaats vinden om loonend te zijn. Op het oogenblik verkeert deze aangelegenheid nog in een stadium van onderzoek. Men verwacht echter, dat het „Fuel Research Institute” in staat zal zijn steun te verlenen bij de ontwikkeling van een goed procédé.

De kolenmijnen te Natal hebben gedurende den oorlog eenige fabrieken opgericht voor de productie van benzol, doch in Zuid-Afrika bestaat er niet voldoende vraag naar cokes, welke zoovele overzeesche fabrieken loonend doet werken. Dientengevolge bleef de productie gering ten opzichte van de vraag. Ditzelfde nadeel geldt voor de productie van alcohol. De welvarende suikerindustrie van Natal verkrijgt jaarlijks eenige honderdduizenden tonnen suiker, zoodat er een aanzienlijke hoeveelheid molasse beschikbaar is. Op een moderne stokerij in de buurt van Durban wordt deze veranderd in een soort spirit, genaamd „Natalite”, waarvoor goede vraag bestaat, speciaal van de zijde van de staatsspoorwegen. Deze gebruikten dit voor hun motorvoertuigen. Dank zij de aanzienlijke productie (ongeveer een kwart miljoen gallons) van dit concern, hebben vele andere maatschappijen kort na den oorlog getracht kunstmotorspirit te bereiden. Mais was de uitverkoren grondstof voor de uitvinders. Tot dusverre werden echter nog geen waardevolle resultaten bereikt.

Toen het resultaat van de proeven van Prof. Bergius over het vloeibaar maken van steenkool te Zuid-Afrika bekend werd, stelde de Transvaal Coal Owners Association, een officieel lichaam, dat de meeste mijneigenaren van het land omvat, onmiddellijk veel belang in de kansen van concurrentie met de petroleummaatschappijen. Na vele voorafgaande informaties werd Dr. Lategan, de regeeringssteenkool„grader” belast met een onderzoek naar de geschiktheid van het proces voor het Zuid-Afrikaansche product, terwijl als eerste begin een laboratorium naar Zuid-Afrika werd verzonden en te Johannesburg werd opgericht. Hier werden gedurende eenige maanden onderzoeken ingesteld. Zeer weinig resultaten worden in bijzonderheden bekend gemaakt, doch men gelooft in mijnbouwkringen, dat het proces van Prof. Bergius geschikt is voor de Afrikaansche kolen.

Tegelijkertijd worden andere onderzoeken, ingesteld door de Engelsche laboratoria naar de carbonisatie bij lage temperatuur, nagegaan, terwijl de technologiën van de Unie in contact blijven met de Europeesche en Amerikaansche deskundigen.

Tenslotte zullen er waarschijnlijk nog verscheidene bewerkingen moeten plaats vinden, alvorens deze inrichting voor het product van dit gebied zal kunnen worden aangewend. Volgens recente officieuze berichten in de pers, zou de regeering van de Unie in verbinding staan met de Duitse verfstoftrust. Dit bericht werd niet tegengesproken, terwijl er tevens aanwijzingen zijn, dat spoedig een exploitatie-overeenkomst mag worden tegemoet gezien. De eerste beslissende stap, die aantoont, dat de omzetting van Zuid-Afrikaansche steenkool- (en bijkomend ook torbanite)-beddingen in petroleum van praktische waarde wordt beschouwd, blijkt uit het plan voor een „Fuel Research Institute”.

AANTEKENINGEN.

De vooruitzichten op de Londensche geldmarkt.

Met spanning vraagt men zich allerwegen af, hoe zich gedurende het aanstaand najaar de toestand op de Engelsche geldmarkt zal ontwikkelen, en of niet de Bank of England, welke op 7 Februari jl. haar disconto verhoogde van 4½ pCt. tot 5½ pCt., wederom

genoodzaakt zal zijn tot renteverhoging. Aan deze vraag, die ook voor de Nederlandsche geldmarkt van het grootste belang is, wordt in het dezer dagen verschenen Septemhernummer van het Maandbericht der Westminster Bank onder den titel „The Monetary Outlook” eene uitvoerige beschouwing gewijd, waaraan wij het een en ander ontleenen.

De schr. van dit artikel brengt in herinnering, dat de aanleiding tot de discontoverhoging in Februari werd gevormd door de belangrijke vermindering van den goudvoorraad van de Bank of England. Sindsdien steeg de goudvoorraad van bijna 150 miljoen tot ruim 164 miljoen op 12 Juni, maar daarna ging het weer bergafwaarts. Gemakshalve laten wij de cijfers hieronder volgen.

Goudvoorraad van de Bank of England (in 1000 £).

6 Febr. 1929	149.917	5 Juni 1929	163.851
13 „	150.154	12 „	164.211
20 „	150.851	19 „	163.501
27 „	151.256	26 „	160.207
6 Maart	151.829	3 Juli	155.706
13 „	152.069	10 „	155.712
20 „	152.826	17 „	155.665
27 „	154.467	24 „	150.700
3 April	153.734	31 „	142.610
10 „	155.483	7 Aug.	141.432
17 „	156.272	14 „	140.688
24 „	156.541	21 „	138.202
1 Mei	158.766	28 „	137.634
8 „	160.880	4 Sept.	137.549
15 „	161.861	11 „	136.054
22 „	162.747	18 „	135.581
29 „	163.270		

In dezen tijd, aldus de schr., trokken drie gebeurtenissen de aandacht. Vooreerst verklaarde de Chancellor of the Exchequer op 24 Juli, dat hij hoopte, dat verdere discontoverhoging vermeden zou kunnen worden, daar het psychologisch effect van renteverhoging voor het bedrijfsleven zeer bedenkelijk zou zijn. In de tweede plaats valt te wijzen op de discontoverhoging van 5 tot 6 pCt., welke op 8 Augustus te New-York plaatsvond. En in de derde plaats dient in herinnering te worden gebracht de verklaring van de zijde der Engelsche bankdirectie, dat de New-Yorksche discontoverhoging niet noodwendig behoefde te leiden tot een dergelijken maatregel te Londen. Totdusverre is zulks ook niet geschied, doch sinds einde Augustus vraagt men zich met ongerustheid af, of het mogelijk zal blijken het disconto ook verder onveranderd te laten.

Op het Engelsche bedrijfsleven heeft de discontoverhoging van Februari jl. weinig invloed gehad. De index der industriele productie stond in het tweede kwartaal van 1929 11.4 pCt. boven het peil van 1924, tegen 3.6 pCt. in het overeenkomstige kwartaal van 1928. De omvang van den Britschen uitvoer was 6 pCt. hooger dan in het tweede kwartaal van 1928. Misschien ware de toestand bij een lagere rentestand beter geweest, doch men mag aannemen, dat in elk geval de laatste discontoverhoging den economischen vooruitgang niet heeft tegengehouden.

Groter was de invloed ter effectenbeurze. Staatsfondsen daalden sinds begin Februari dooreen met 5½ pCt., „general business stocks” met 11 pCt., „speculative stocks” met bijna 5 pCt., alle fondsen dooreen met 8 pCt. Nieuwe emissies beliepen in de periode Febr.-Aug. 1929 ruim 149 miljoen pond tegen 165 miljoen in het overeenkomstige tijdvak van 1928, terwijl bovendien het resultaat van vele emissies niet schitterend was. Men kan twisten over de vraag, welken invloed in dezen het dure geld heeft gehad; de schr. meent, dat de meesten het er wel over eens zijn, dat het in elk geval een factor van wezenlijke beteekenis is geweest.

Dat het voor Engelsche verhoudingen hooge disconto van 5½ pCt. niet voldoende is geweest om goudafvoer te voorkomen, is verklaarbaar uit de goudvraag van in hoofdzaak drie landen, Frankrijk,

Duitschland en de Vereenigde Staten, blijkend uit de volgende cijfers:

In- en uitvoer van goud en gouden munt 1 Februari—29 Augustus 1929 (in 1000 £).			
Invoer		Uitvoer	
uit Zuid-Afrika	21.914	naar Frankrijk....	18.087
„ Frankrijk	200	„ Duitschland..	16.437
„ Duitschland	652	„ Ver. Staten..	8.105
„ Ver. Staten	5	„ Br. Indië....	1.188
Totaal incl. andere landen	29.454	Totaal incl. andere landen.....	48.752
Netto uitvoer	19.298		
	48.752		48.752

Frankrijk heeft een deel van de enorme saldi, welke het te Londen aanhoudt, in goud omgezet. De schr. meent, dat deze goudvraag voorshands wel zal ophouden, als zich geen buitengewone omstandigheden voordoen. De Duitse goudvraag is z.i. verklaarbaar uit het feit, dat Duitschland door de hooge rente te New-York vandaar naar de geldmarkt te Londen werd gedrongen; het is echter waarschijnlijk te achten, dat een deel der op korten termijn aan Duitschland voorgeschoten gelden eerlang naar Londen zal terugkeeren.

Blijft dus het gevaar van de hooge geldrente te New-York, veroorzaakt door den „boom” in den effectenhandel. Daarvan is het einde nog niet te zien. De discontoverhooving in Augustus heeft in dit opzicht geen reactie veroorzaakt en het koersniveau heeft een verdere verhooving te zien gegeven.

Bij de gebruikelijke najaarsfinanciering van den Amerikaanschen export mag men er daarom niet op rekenen, dat de hooge geldrente in New-York door een omslag ter beurze tot daling zal zijn gebracht of dat de Amerikaansche banken, die hun beschikbare middelen in Amerika zelf gebruiken, een belangrijk deel daarvan zullen aanwenden om den uitvoer te gaan financieren.

Als nu niet degenen, die thans Engelsche gelden tijdelijk te New-York hebben uitgezet, deze bestemmen voor de najaarsfinanciering, zoo zal ook nu het gebruikelijk middel tot het aantrekken van geld naar Londen onvermijdelijk zijn en een verdere verhooving van het disconto moeten plaats vinden. Dat is onaangenaam, maar het zal onder zulke omstandigheden niet anders kunnen. Hoewel de schrijver van het bericht der Westminster Bank het niet uitdrukkelijk zegt, is het toch blijkbaar zijne bedoeling geweest zijn lezers op verdere verhooving van het Londensche disconto voor te bereiden en hun daarvan de noodzakelijkheid duidelijk te maken. Hij schrijft in dit verband o.m. het volgende:

„In the long run it cannot be seriously questioned that the maintenance of a gold reserve adequate for all the national needs must be ensured even, if need be, at the costs of serious temporary inconvenience.”

Nu is het natuurlijk zonder meer duidelijk, dat een voortdurende afvloeiing van goud, zooals deze in de hierboven gegeven cijfers tot uitdrukking komt, *op den duur* tot discontoverhooving zal moeten voeren, als men niet het handhaven van den standaard van het ruilmiddel in gevaar wil brengen. De vraag echter, die in het bericht der Westminster Bank niet wordt gesteld, en welke beantwoording tenslotte in dezen allesbeslissend is, komt hierop neer: welke goudreserve moet geacht worden te zijn „adequate for all national needs”? De bekende Cunliff-Commissie had hiervoor indertijd een bedrag van 150 miljoen pond genoemd en aanvankelijk was ook de politiek van de Bank of England gericht op handhaving van dit minimumbedrag, zooals inzonderheid bij de laatste discontoverhooving duidelijk bleek, welke eerst werd doorgevoerd, toen de goudvoorraad beneden het zoeven genoemd minimum was gedaald. Thans echter is de situatie een andere. Sedert eind Juli bedraagt de goudvoorraad minder dan het door de Cunliff-Com-

missie noodig geachte bedrag en niettemin heeft men discontoverhooving nagelaten. Dat is een alleszins begrijpelijke houding. Het minimum van de Cunliff-Commissie is tenslotte, als elk minimum, volkomen willekeurig. Het is niet wel in te zien, waarom Engeland een zoo groote goudschat, als aan deze Commissie voor oogen stond, en tot het behoud waarvan groote offers noodig zijn, zou immobiliseeren.

Erkent men nu echter, dat zich de Engelsche valuta ook wel met een minderen goudvoorraad op peil laat houden dan met 150 miljoen pond, en bedenkt men anderzijds, dat de najaarseischen, in verband waarmee discontoverhooving wordt gevreesd, slechts tijdelijk zijn en dat de nieuwe redactie van de Engelsche Bankwet het verleenen van dispensatie van het ongedekt maximum der biljettencirculatie gemakkelijker heeft gemaakt dan vroeger, zoo dringt de vraag zich op, of de afnemende goudvoorraad, waarover men zich in Engeland ongerust maakt, wel inderdaad een verhooving van den rentestand eischt. Voorshands kan men deze vraag, wanneer men zich maar losmaakt van een willekeurig minimumbedrag aan goud, dat de circulatiebank zou moeten hebben, zeer zeker ontkenkend beantwoorden. Waarmede intusschen allerminst gezegd is, dat nu ook in de practijk een ontkenkend antwoord gegeven zal worden! Over enkele weken zullen wij weten, of de zucht tot bescherming van een op zichzelf improductieve goudschat zal hebben geleid tot het bemoeilijken van de credietverleening op de Londensche geldmarkt, dan wel of men van deze goudschat, die thans voor het grootste deel een dood gewicht vormt, ook eens werkelijk gebruik zal willen maken.

V. S.

Bedrijfswinsten in de Vereenigde Staten gedurende het eerste halfjaar van 1929.

The National City Bank of New-York publiceert in haar jongste maandbericht wederom een interessante opstelling over de winsten, die verschillende ondernemingen in onderscheidene bedrijfstakken in de eerste zes maanden van dit jaar hebben gemaakt.

Uit dit overzicht, dat wij hieronder in zijn geheel weergeven, blijkt, dat de totale netto-winsten van meer dan 900 ondernemingen \$ 2.449.000.000 voor de eerste helft van het loopende jaar bedragen, vergeleken met \$ 1.924.000.000 in de overeenkomstige periode van 1928, wat een stijging van \$ 526.000.000 of 27 pCt. beteekent.

Netto winsten in duizenden dollars.

Aantal Industrie	zesmaanden		Procent- verandering
	1928	1929	
7 Amusement	\$ 8.303	\$ 13.793	+ 68.4
15 Kleeding	7.837	7.460	- 4.8
21 Automobiel	226.950	236.295	+ 4.1
40 Auto-onderdeelen ..	40.016	64.917	+ 62.4
6 Luchtvaart	7.546	12.522	+ 66.2
20 Bouwmaterialen ..	14.096	19.166	+ 36.0
18 Chem. Industrieën ..	62.597	79.785	+ 27.4
14 Chem. Producten ..	19.844	22.579	+ 13.8
12 Steenkolen	2.864	4.241	+ 48.0
12 Koper	26.714	50.668	+ 89.6
20 Electriciteit	48.017	65.554	+ 36.5
13 Meel	28.891	33.810	+ 17.1
23 Levensmiddelen ..	55.001	61.445	+ 12.7
20 Huisraad	18.555	23.469	+ 26.5
35 IJzer en staal ..	93.450	189.209	+ 102.0
5 Leder	1.923	V-3.548	+
37 Machinerieën	22.888	35.413	+ 54.7
27 Merchandising ..	26.368	34.562	+ 31.1
19 Metalen, niet ijzer- houdend (uitgez. koper)	21.809	30.797	+ 41.2
13 Kantoorinstallaties ..	11.711	15.228	+ 30.0
5 Verven en lakken ..	3.228	4.702	+ 45.7
9 Papierproducten ..	5.220	6.031	+ 15.5
40 Petroleum	61.130	107.754	+ 76.4
9 Drukken en uit- geven	16.382	18.930	+ 15.6
12 Spoorw.-installaties ..	17.866	25.386	+ 42.2

7	Onroer. goederen	\$ 5.359	\$ 7.563	+ 41.1
7	Lunchrooms	3.580	3.154	- 11.9
6	Rubber	V-6.328	17.342	+
3	Scheepvaart	857	2.394	+ 179.0
5	Schoenen	8.972	8.605	- 4.1
14	Textielproducten	5.446	6.761	+ 24.2
8	Tabak	5.635	6.762	+ 20.1
34	Diversen	20.409	28.506	+ 39.6
536	Industrie- en hand- delsondernemingen	909.464	1.241.435	+ 36.6
185	Spoorwegen	462.025	563.347	+ 21.9
100	Telefoon en Tele- graaf	128.645	137.625	+ 7.1
95	Andere „public- utility” ondern.	430.458	507.500	+ 17.9
916	Totaal	\$ 1.924.264	\$ 2.449.907	+ 27.4

V-Verlies.

De 536 industriële en handelsondernemingen als één groep vereenigd, maakte in het afgelopen halfjaar een winst, die 36 pCt. grooter was dan in dezelfde periode van 1928. In het bijzonder werden goede resultaten bereikt bij industrieën als luchtvaart, auto-onderdeelen, ijzer en staal, machinerieën, onroerend goed, spoorweginstallaties en scheepvaart.

De winsten van de spoorwegen waren, ofschoon niet zoo aanzienlijk als van de industriële ondernemingen toch 21 pCt. hooger dan in 1928, en de resultaten over het geheele jaar zullen ongetwijfeld een nieuw hoogterecord brengen. Deze winsten waren gedeeltelijk het gevolg van een toenemend verkeer, maar voor het grootste deel toe te schrijven aan de verbeterde efficiency en verdere besparingen. De stijging van de bruto-ontvangsten voor de eerste zes maanden van dit jaar, ten bedrage van 5 pCt., bleef ten achter bij de stijging der netto-ontvangsten, terwijl de stijging van de bedrijfskosten slechts 1.7 pCt. bedroeg ondanks het grootere verkeersvolumen.

Het koersverloop van de Deutsche buitenlandse leeningen gedurende het eerste halfjaar en gedurende Juli 1929.

De voortdurende stijging van den rentestand op de belangrijkste internationale geldmarkten sedert het midden van het vorige jaar, heeft niet nagelaten haar invloed uit te oefenen op de koersen van vaste rentedragende fondsen.

In het begin van dit jaar heeft deze daling voor de Deutsche obligaties, die in het buitenland genoteerd worden, zich nog geaccentueerd door de welbekende gebeurtenissen op de conferentie van experts te Parijs.

In Nr. 16 van „Wirtschaft und Statistik” (uitgave van het Statistischen Reichsamt) is hierover een beschouwing opgenomen, waaraan het volgende is ontleend.

De beurswaarde van de Deutsche buitenlandse leeningen op de voor de Deutsche kapitaalbehoefte belangrijkste internationale credietmarkten werd gedurende het eerste halfjaar 1929 in hooge mate beïnvloed door de gebeurtenissen van de Parijsche conferentie. De onzekerheid, die gedurende verscheidene maanden heerschte omtrent den afloop der onderhandelingen, welke als beslissend voor de toekomstige ontwikkeling van de Deutsche volkshuishouding werden beschouwd, had een groot aanbod van Deutsche effecten ten gevolge, dat slechts bij geleidelijk dalende koersen werd opgenomen. De laagste koersen werden einde April en begin Mei bereikt, toen zich als uitvloeisel van den zeer hachelijken toestand van de conferentie crisisachtige toestanden op de Deutsche geldmarkten voordeden, gepaard gaande met een daling van den Deutschen wisselkoers tot het onderste goudpunt¹⁾. De einde Mei bereikte overeenstemming bracht een gunstiger beoordeeling van den economischen toestand van Duitschland en een aanzienlijke stijging van de koersen der Deutsche leeningen mede. Behalve door deze gebeurtenissen, die voor de markt

¹⁾ Zie hierover het artikel van Dr. Carl Krämer in E.-S. B. van 8 Mei jl.

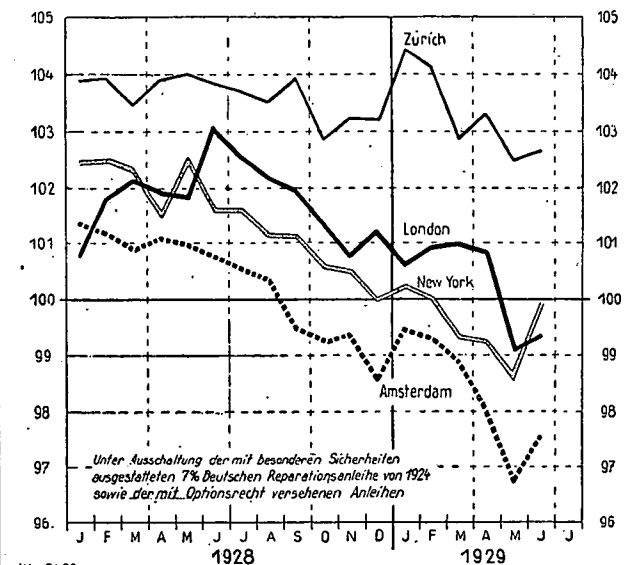
van Deutsche leeningen vooral beslissend waren, werd haar koersbeweging ook beïnvloed door de ontwikkeling op de internationale geldmarkten. De aanhoudende buitengewone spanning op de geldmarkten te New-York en Londen leidden tot koersdalingen, zoowel van binnen- als buitenlandse vaste rentedragende fondsen.

Op de beurs te New-York duurde gedurende het eerste halfjaar van 1929 in sterkere mate de reeds sedert begin 1928 aanhoudende flauwe stemming voort voor de koersen van Deutsche leeningen als uitvloeisel van de hierboven geschetste gebeurtenissen. Ook de Amerikaansche vaste rentedragende fondsen bewegen zich in dalende richting, zooals uit de volgende tabel blijkt.

Gemiddeld koersniveau van 40 vaste rentedragende Amerikaansche fondsen¹⁾:

1929	
Januari	96,12 pCt.
Februari	95,60 „
Maart	94,82 „
April	94,58 „
Mei	94,46 „

Koersbeweging van 7 pCt. Deutsche leeningen in het buitenland op belangrijke buitenlandsche beurzen Januari 1928 tot Juni 1929.

Wu.St.29

De flauwe stemming van alle vaste rentedragende fondsen houdt nauw verband met de buitengewone geldschaarste te New-York, waar de noteringen voor callgeld tijdelijk ver boven de 10 pCt. stegen (bijv. 16 pCt. op 27 en 28 April '29). Evenwel overtreffen de enorme koersdalingen van de Deutsche effecten gedeeltelijk in sterke mate die van de Amerikaansche.

Vooral de koersen van Deutsche staats- en stedelijke leeningen liepen sterk achteruit. Zoo daalde de koers van de 6½ pCt. Pruisische staatsleening (van 1926) van Januari tot Mei 1929 met 6.75 pCt. van haar nominale waarde (89.00 op 28 Mei 1929 tegen 95.75 op 7 Januari 1929). In den loop van Juni trad voor deze leening een herstel in tot 93.45 (maandgemiddelde). Ook de koersen van de Deutsche industriële obligaties daalden gedeeltelijk in sterke mate. De koers van de 6 pCt. Viag-leening (Vereinigde Industrie-Unternehmungen A.G., uitgegeven in December 1925) daalde van 91.75 begin Januari 1929 tot 84.00 pCt. einde April 1929, steeg echter in den loop der maand Juni weder tot 87.64 (maandgemiddelde). De overwegend ongunstige koersontwikkeling van Deutsche fondsen te New-York is tegelijkertijd een bewijs voor het geringere absorptievermogen van de Amerikaansche kapitaalmarkt voor Deutsche leeningen op langen termijn. De eerste helft van 1929 bracht een

¹⁾ Volgens het Federal Reserve Bulletin.

Koersbeweging van de Deutsche leeningen op de beurs te New-York, Januari tot Juli 1929 (maandgemiddelde).

Soort effecten	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli
6 % Staatsleeningen	95.55	95.37	94.11	93.75	91.24	94.32	94.05
7 % Provinciale en Gemeenteleeningen	99.30	99.35	98.79	98.32	97.14	98.08	97.66
6½% " " "	97.49	96.50	95.47	95.38	94.10	95.03	94.13
7 % Leen. der Deutsche Rentenbank-Cred.-Anst.	97.89	97.94	96.82	97.41	94.21	97.22	96.15
6 % " " " (Serie II)	87.55	86.37	85.36	84.30	82.05	85.34	83.95
7 % Industriële Leeningen ¹⁾	100.29	100.01	99.21	98.93	99.47	99.92	99.97
6½% " " "	96.32	95.59	94.26	93.91	93.51	94.22	93.69
6 % " " "	92.10	91.63	90.81	89.73	89.43	90.90	90.80

¹⁾ Leeningen met recht van optie niet inbegrepen.

verdere daling van de Deutsche emissies in de Verenigde Staten tot R.M. 138.93 miljoen (tegenover R.M. 802.79 miljoen gedurende de eerste helft van 1928).

Ook op de beurs te Amsterdam, na New-York de belangrijkste voor Deutsche leeningen, trad gedurende de eerste helft van 1929 een langdurige daling in van de koersen voor Deutsche vaste rentedragende fondsen. Ook hier had in de eerste plaats de onzekerheid omtrent de deskundigenconferentie te Parijs gedurende de eerste vijf maanden een remmenden invloed op den handel in Deutsche waardepapieren. Naast de flauwe stemming voor Deutsche staats- en stedelijke leeningen werden in het bijzonder ook pandbrieven van hypotheekbanken getroffen. Amsterdam is juist voor deze waardepapieren, door welke emissies op het grondbezit van den Duitschen landbouw en de Deutsche steden-hypothecaire credieten op langen termijn worden verstrekt, de belangrijkste internationale markt. Op het einde van April en in het begin van Mei was door de ongunstige wending, die de Parijsche onderhandelingen dreigden te nemen, de markt dermate gestoord, dat gedurende weken voor deze papieren nauwelijks een notering tot stand kwam. Als uitvloeisel van deze gebeurtenissen was ook de capaciteit van de Nederlandsche markt voor Deutsche emissies zeer gering.

De koersontwikkeling der Deutsche leeningen op de beurs te Londen week in zooverre eenigszins van die op de bovengenoemde beurzen af, doordat daar gedurende de eerste maanden van het genoemde tijdperk tot midden April 1929 ten deele zelfs niet onaanzienlijke koersverbeteringen als reactie op de sterke dalingen van 1928 vielen waar te nemen. Des te sterker was echter voor sommige effecten de koersdaling in het begin van Mei 1929, tengevolge van den hachelijken toestand der Parijsche conferentie van deskundigen. Zoo daalde de koers van de 7 pCt. leening der Bank für Textilindustrie (Textile Trades, Berlin, van October 1925) in den loop van de maand Mei met 5 pCt. van de nominale waarde.¹⁾ Gedurende Juni nam ook op de Londensche beurs de vraag naar Deutsche papieren toe, terwijl de koersen eveneens sterk aantrokken (zie onderste tabel).

Op de Zwitsersche beurzen was het koersverloop der Deutsche leeningen in de eerste helft van 1929 gelijk aan die te New-York en Amsterdam. Ook hier vond een sterke koersdaling tot het begin van Mei plaats. De 7 pCt. leening der Berliner Städtischen Elektrizitätswerke van 1925 daalde van 104.03 pCt. (het maandgemiddelde voor Januari 1929) tot 100.76 pCt. (het maandgemiddelde voor Mei 1929.). De capaciteit van de Zwitsersche kapitaalmarkt voor Deutsche emissies ging sterk achteruit. In dit verband is

Koersbeweging van Deutsche leeningen op de beurs te Amsterdam, Januari tot Juli 1929 (maandgemiddelde).

Soort effecten	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli
6½% Staatsleeningen	96.86	96.66	95.19	94.25	93.14	94.13	94.41
7 % Provinciale en gemeenteleeningen	101.51	101.01	100.54	99.66	98.91	99.64	100.07
6½% " " "	98.37	96.90	95.80	94.21	93.38	94.29	94.32
7 % Rentenbank-Kred.-Anstalt-leeningen	98.94	99.48	98.00	97.23	96.09	98.23	98.21
6 % " " "	87.72	87.37	86.16	86.09	84.12	86.17	85.16
7 % Pandbrieven Hypotheekbanken	94.92	94.98	94.55	93.91	91.85	92.27	92.87
6½% " " "	88.02	87.86	86.96	85.97	84.57	84.93	86.75
7 % Industriële leeningen ¹⁾	101.87	101.40	100.57	99.90	99.58	100.06	100.31
6½% " " "	94.59	94.54	93.18	91.91	92.59	93.83	92.64

¹⁾ Leeningen met recht van optie niet inbegrepen.

Zoo werd bijv. het in Februari 1929 ter inschrijving in Amsterdam aangeboden gedeelte der tranche van de 6½ pCt. leening van de Berliner Städtischen Elektrizitätswerke A.-G.¹⁾ ten bedrage van nominaal \$ 1.5 miljoen niet eens volteekend (inschrijvingskoers 93½ pCt.). In de maand Juni had op de beurs te Amsterdam — in overeenstemming met den gang van zaken op de markt te New-York — een beduidende koersstijging voor Deutsche vaste rentedragende fondsen plaats. Dienovereenkomstig schijnt ook de toestand op de Nederlandsche kapitaalmarkt voor nieuwe Deutsche emissies beter te worden.²⁾

het van belang de hooge rentabiliteit van de Deutsche vaste rentedragende fondsen met de Zwitsersche te

1929	Rentabiliteit van de	
	7 % obligaties der Deutsche industrie.	3½ % obligaties van de Zwitsersche staats-spoorwegen ²⁾
Januari ..	6.70	4.33
Februari ..	6.72	4.35
Maart	6.81	4.42
April.....	6.78	4.38
Mei	6.83	4.40

Koersbeweging van Deutsche leeningen op de beurs te Londen, Januari tot Juli 1929 (maandgemiddelde).

Soort effecten	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli
6 % Staatsleeningen	96.97	96.73	96.52	95.45	94.21	94.91	93.87
6 % Stedelijke leeningen	94.35	94.22	93.28	92.80	92.28	92.08	91.24
7 % Industriële leeningen	100.91	100.81	101.02	100.73	98.70	98.32	98.95
6 % " " "	94.31	94.50	94.14	94.08	93.66	93.24	93.52

¹⁾ De geheele leening, die op verschillende beurzen werd uitgegeven (het grootste deel echter te New-York), bedroeg \$ 15 miljoen.

²⁾ De begin Juli 1929 uitgegeven nieuwe tranche van de 6½ pCt. kalieleening werd sterk overteekend.

vergelijken.

¹⁾ 92.00 pCt. op 4 Juni 1929 tegenover 97.00 pCt. op 2 Mei 1929.

²⁾ Maandberichten van de Schweizerische Nationalbank (bij de berekening van de rentabiliteit werd rekening gehouden met de kans op koerswinst).

Koersbeweging van Deutsche leeningen op de beurs te Zürich, Januari tot Juli 1929 (maandgemiddelde).

Soort effecten ¹	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli
Leeningen van publiekrechtelijke lichamen:							
6½% Leening v. d. Freist. Baden van 1926	101.89	101.58	100.34	100.21	99.66	101.05	100.86
5% Leening der Stadt Heidelberg van 1926 ..	87.19 ²⁾ ²⁾	86.00	85.00 ²⁾	85.56
Industriele leeningen:							
7% Leen. der Berl. Städt. Elektriz. Werke v. '25.	104.03	103.37	101.62	102.04	100.76	101.77	102.30
7% Leening v. h. Dt. Kalisyndikat van 1925/26.	104.79	104.86	104.08	104.56	104.21	103.52	102.87
6% Leening v. d. Elektr. A.G. vorm. Lahmeyer.	94.69	94.15	92.84	92.50	91.20	90.63	91.35

¹⁾ Door het geringe aantal der in Zürich genoteerde Deutsche leeningen konden — in tegenstelling met de bovenstaande overzichten van de koersen voor de andere beurzen — geen gemiddelde koersen voor de aparte groepen der leeningen worden opgegeven. Derhalve kwamen de aparte leeningen voor beschouwing in aanmerking.

²⁾ Gedurende de geheele maand zonder notering.

Ook de beurswaarde van de 7 pCt. Deutsche Auslandsanleihe (Dawes leening) van 1924, voorzien van bijzondere garanties, werd op de internationale effectenbeurzen door de wisselende omstandigheden van de Parijse onderhandelingen sterk beïnvloed. Op alle beurzen, waar de Dawesleening wordt genoteerd, heerschten gedurende het eerste halfjaar 1929 flauwe koersen. Echter geven de verschillende markten grote verschillen in de mate der dalingen te zien. De achteruitgang van den koers op de beurzen te New-York, Milaan en Zürich (tranche in Francs) was naar verhouding gering (dalingen van resp. 1.35 pCt., 0.83 pCt., 0.63 pCt. van de nominale waarde gedurende de periode van 5 maanden Januari tot Mei 1929). Daar tegenover staat, dat de Dawesleening op de overige beurzen veel lager noteerde; de koers daalde in dezelfde periode op de beurzen te Parijs met 3.38 pCt., te Londen met 2.50 pCt. en te Amsterdam met circa

1.90 pCt. van de nominale waarde.

Sedert begin Juni trokken de koersen op alle beurzen weder sterk aan. Volgens den stand van 15 Juli 1929 was de koers voor de Dawesleening op alle beurzen boven den aflossingskoers¹⁾. Verreweg het hoogste stond gedurende de behandelde periode de koers van de tranche, luidende in Francs, op de beurs te Zürich. Veel lager noteerde op deze beurs — evenals gedurende 1928 — de tranche in Ponden, die gedurende April gemiddeld op 102.61 pCt. stond tegenover een notering van 106.35 pCt. voor de tranche in Francs. De ongunstige koersontwikkeling voor de tranche in Ponden staat in nauw verband met de flauwe stemming voor den Engelschen pondenkoers op de internationale deviezenmarkten gedurende dezelfde periode.

¹⁾ De Europeesche tranches worden a pari en de Amerikaansche tegen 105 pCt. afgelost.

Koersbeweging van de 7% Deutsche buitenlandse leening (7% Deutsche Reparations-(Dawes-)Anleihe van 1924. ¹⁾)

Periode	New-York	Londen	Amsterdam	Zürich	Zürich	Parijs ²⁾	Milaan
				£ tranche	Frs. tranche		
in pCt. van de nominale waarde							
1928							
1e kwartaal	107.43	105.97	104.15	104.55	106.36	103.98	99.78
2e "	107.00	105.71	104.64	104.58	107.11	103.34	101.16
3e "	106.47	106.67	105.16	103.66	107.12	105.21	104.44
4e "	106.56	105.48	104.85	103.41	106.26	104.07	100.82
1929							
Januari	106.83	106.05	105.86	105.03	107.36	105.44	100.53
Februari	106.69	106.35	105.29	104.86	107.60	104.98	100.32
Maart	105.60	106.10	104.86	103.63	105.24	105.13	100.10
April	105.75	104.86	104.05	102.61	106.35	102.36	100.17
Mei	105.48	103.50	104.00	102.88	106.73	102.06	99.70
Juni	105.84	104.98	104.21	104.57	106.55	103.13	100.90
15 Juli	106.50	105.00	103.88	103.25	106.75	103.00	100.10

¹⁾ Volgens opgave van de statistische afdeling van de Deutsche Rijksbank.

²⁾ Berekend naar het maandgemiddelde van den Franschen Franc tot het Pond in Londen (de officieele notering te Parijs luidt in francs per obligatie van £ 100.— van de leening).

ONTVANGEN BOEKEN.

Dr. Alfred Marcus. *Die Grossen Chemie Konzerne* (Verlag S. Hirzel, Leipzig, 1928. Prijs R.M. 8).

De voortschrijdende concernvorming in de internationale chemische grootindustrie heeft ertoe bijgedragen, dat de opbouw van de afzonderlijke groote groepen, die als kern van deze ontwikkeling zijn te beschouwen, steeds onoverzichtelijker is geworden. Het ligt dan ook in den aard van deze dingen, dat de belangensfeer van deze groepen in technisch en economisch opzicht buitengewoon omvattend zijn. De schrijver heeft den opbouw en omvang van de groote ondernemingen van deze soort zoo grondig voorgesteld, dat ook de bankier en de belegger, een overzicht daarover verkrijgt, die hun het innemen van een kritisch standpunt mogelijk maakt. Daarom refereert de schrijver niet slechts, doch belicht ook bepaalde ontwikkelingen van een kritisch standpunt. De ondernemingen, die behandeld worden zijn: L' Air Liquide, Imp. Chemical Industries Ltd., I. G. Farben, Kuhlmann, Dupont, en Montecatini. Voor elke onderneming is een overzichtelijk schema opgesteld, die de belangensfeer van deze concerns duidelijk tot uitdrukking brengt.

Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië (Tea growers' Association for Netherlands-

India). *Jaarverslag over 1928*. Amsterdam 1929; Druk de Bussy.

Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel. *Streekbelangen*.

Deze brochure bevat het verslag van het op 3 Mei 1929 te 's-Gravenhage gehouden congres van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel te Haarlem met de inleidingen van Prof. Mr. Dr. C. W. van der Pot Bzn., Prof. Mr. Dr. J. van der Grinten, Prof. Mr. F. G. Scheltema en Prof. Mr. C. W. de Vries benevens de daarop gevolgde gedachtenwisseling.

Verslag der Gemeentebelastingen over 1927/28 en 1928 in vergelijking met vorige belastingjaren. 's-Gravenhage z.j.; N.V. „Drukkerij Trio”.

Federatieve Staatsbouw, een vraagstuk voor Nederlandsch-Indië door Dr. F. W. T. Hunger Jr., Amsterdam 1928; H. J. Paris.

Indice de Documentos de nueva España Existentes en el Archivo de Indias de Sevilla, Tomo II. México 1929; Monografias Bibliograficas Mexicanas.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN AUGUSTUS 1929.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen.. f 2.356.250,—
zijnde:

Chili

Ver. Chileensche Steden-
leening \$ 1.000.000 7 1/2 %
31-j. buitenl. sink. fund
goud-obl. à 94 1/2 %..... f 2.356.250

Industriele Ondernemingen .. " 668.800,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Kon. Delftsch-Aardewerk-
fabr. „De Porceleyne
Fles" v/h. Joost Thooft
en Labouchère f 250.000
aand. à 100 %¹⁾..... f 250.000
N.V. „Lyemp" f 349.000
aand. à 120 %²⁾..... f 418.800

Electr.-, Gas-, Tel.-, Telegr.- en Wa-
terl. Maatschappijen .. " 200.000,—
zijnde:

Nederlandsch-Indië

Aandeelen

Solosche Electriciteit-Mij.
Ind. f 100.000 aand. à
200 %¹⁾..... f 200.000

Handelsondernemingen .. " 1.000.000,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Trans Oceanic Trading
Comp. f 1.000.000 aand.
à 100 %..... f 1.000.000

Diversen .. " 105.000,—
zijnde:

Nederland

Aandeelen

Deli Courant f 100.000
aand. à 105 %..... f 105.000

Totaal.... f 4.330.050,—

1) Uitsluitend voor aandeelhouders.

2) Koers voor aandeelhouders; voor vrije inschrijvers 125 %.

Totaal der emissies in Januari... f 144.956.460,—
Februari .. " 132.588.625,—
Maart " 24.530.250,—
April " 14.200.750,—
Mei " 56.981.200,—
Juni " 14.227.250,—
Juli " 39.608.317,50
Augustus .. " 4.330.050,—

Algemeen Totaal..... f 431.422.902,50

Bovendien:

f 24.430.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 986,87

" 9.210.000,— 6/m. " " " 975,35

" 9.095.000,— 5 % Schatkistbiljetten. " " 1.007,50

Voorts werd in de afgelopen maand hier te lande de
inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag:

6 % certif. à M. 1000,— Duitsche Grootboek à ± 67 1/2 %
(introdactie);

8 % obl. Brunswijk à 98 % (introdactie);

8 % 3-j. schatkistbiljetten Keulen à 96 %;

8 % 3-j. " Frankfurt a. Main à 96 % (introd.);

8 % 3 1/2-j. " Breslau à 95 % (introdactie);

7500 gew. aand. z. n. w. in certificaten van 10 gew. aand.
Class A Pacific Public Service Comp. à ± \$ 27 1/2
per aand. (introdactie);

15.000 aand. z. n. w. in certificaten van 10 aand. Detroit
Aircraft Corp. à ± \$ 16 1/2 per aand. (introdactie);

Certificaten van 10 gew. aand. z. n. w. Standard Brands à
± \$ 39 1/2 per aand. (introdactie);

Aand. General Cigar Comp. Inc. à \$ 60 p. aand. (voor aan-
deelhouders);

Aand. I. G. Farbenindustrie à ± 221 % (introdactie);

en op de volgende obligatieleeningen:

	Guldens	Rente- voet	Emissie- koers
St. Marien-Hospitaal te Lünen a. d.			
Lippe	1.200.000	7 %	98 %
Congregatie der Broeders v. Liefde, te Venray en Stratum.....	500.000	5 %	100 %

Abdij der E.E. H.H. Norbertijnen

- van Averbode

R.K. Kerkbestuur v. d. H. Ignatius. 150.000 5 % 99 1/2 %

St. Vincentius-Weeshuis, Dortmund 65.000 7 % 98 %

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.

(In Gulden).

	Juni 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Belastingen.			
Pachten excl. pandhuizen.	930	45.065	38.485
Invoerr. incl. Landsgoed.	8.028.606	48.904.767	45.147.467
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	913.813	6.119.444	6.419.604
Accijnzen	3.398.153	20.625.219	19.315.374
Anderé ontv. I. U. en A...	23.956	152.546	153.776
Statistiekrecht	542.484	3.078.588	3.087.106
Personeele belasting	471.409	1.987.834	2.052.371
Inkomstenbelasting	4.310.037	21.436.475	20.737.612
Vennootschapsbelasting ..	2.425.235	11.994.936	8.523.096
Oorlogswinstbelasting ..	387.518	1.192.827	18.958.482
Opgeheven productenbel..	46.507	38.387	155.656
Verponding	707.464	1.588.889	2.991.316
Recht van openb. verkoop.	215.061	1.272.614	1.170.874
Zegelrecht.....	1.193.061	7.218.262	7.830.728
Overschr. van vaste goed.	176.384	1.365.383	1.344.074
Recht v. succ. en overgang	17.469	889.610	168.960
Vergunning speel tafels ..	6.125	62.725	85.824
Slachtbelastingen	641.196	3.414.635	3.538.152
Bijzondere bel. buitengew.	18.261	106.546	105.022
Hoofdgeld	9.059	43.798	30.863
Landelijke inkomsten....	4.918.130	13.189.485	11.970.829
Belasting op loterijen....	301.196	607.247	407.474
Totaal....	28.752.054	145.335.282	154.233.145
Monopolies.			
Opium	3.466.651	20.515.255	21.289.909
Zout	1.534.353	8.512.224	9.368.334
Pandhuizen	2.260.805	11.228.205	11.566.300
Totaal....	7.261.809	40.255.684	42.224.543
Producten.			
Kina	17.815	331.266	294.533
Landscaoutchoucbedrijf ..	456.336	3.070.797	4.114.799
Boschwezen	2.082.723	10.207.146	9.273.141
Goud	127.583	780.383	776.667
Tin	2.849.729	23.683.327	26.276.377
Steenkolen	1.063.167	6.081.821	5.706.861
Aand. ijd. winst N.V. „Gem. Mijnb. Mij. Billiton"....	3.000.000	4.500.000	4.500.000
Totaal....	9.597.353	48.654.740	50.942.378
Bedrijven.			
Havenwezen	854.795	7.166.990	6.859.510
Baggerdienst	300.666	2.324.095	1.870.137
Landsdrukkerij	28.811	247.159	222.863
Post-, Telegr.- en Tel. dienst	2.769.975	15.723.615	14.815.364
Spoor- en Tramwegen....	8.537.605	39.370.480	37.857.044
Waterkracht en Electricit.	161.152	608.927	777.746
Totaal....	12.653.004	65.441.266	62.402.664
Allerlei middelen.			
Aandeel ijd. winst van de Javasche Bank.....	—	—	—
Afstand van grond	312.369	1.947.744	2.107.921
Mijnconcessies	21.492	196.482	161.337
Boeten en verbeurdverkl.	125.260	741.645	670.208
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	36.172	207.378	192.292
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	43.483	331.719	294.780
Opbr. Wees- en Boedelkam.	50.226	399.454	478.927
Kadaster	33.694	187.008	166.760
Afkoop heerdienst. B.G.	384.619	3.145.341	2.943.013
Schoolgelden	435.646	2.563.243	2.438.173
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten ...	111.656	466.426	362.524
Ijk van maten en gew...	56.343	236.358	247.834
Verk. en verh. van huizen	182.684	1.083.255	1.044.156
Ontv. waterleidingen	97.990	536.041	498.289
Bakengelden	281.726	1.537.205	1.403.455
Loodsgelden	278.778	1.611.909	1.473.201
Diversen	46.916	1.959.159	3.695.446
Totaal....	2.499.054	17.150.267	18.078.316
Totaal generaal....	60.763.274	316.837.239	327.881.046

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discount rates for various banks including Ned. Bk., Zwits. Nat. Bk., N. Bk. v. Denem., etc.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, London, Berlin, and New York, showing rates for various currencies from 1928 to 1929.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various cities: New York, London, Berlin, Paris, Brussel, Batavia.

Table of exchange rates for various European cities: Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid.

Table of exchange rates for Stockholm, Kopen-hagen, Oslo, Hel-sing-fors, Buenos Aires, Montreal.

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53% en 7.21%.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of cable exchange rates from New York to London and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates in London for various cities including Alexandrië, Athene, Bangkok, Budapest, Buenos Aires, Calcutta, Constantin, Hongkong, Kobe, Lissabon, Mexico, Montevideo, Montreal, Rio de Janeiro, Shanghai, Singapore, Valparaiso, and Warschau.

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ geteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 1)

Table of silver and gold prices in London and New York.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the status of the national treasury, including various income sources and expenditures.

Table showing national obligations and debt, including interest payments and principal amounts.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of the floating debt between the Netherlands and the Indies as of September 14 and 21, 1929.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 September 1929.

Table with 2 main columns: Activa and Passiva. Activa includes items like Binnenl. Wis-Hfdbk., sels, Prom., enz. in disc., Papier o. h. Buitenl. in disconto, etc. Passiva includes items like Kapitaal, Reservefonds, Bijzondere reserve, etc.

Table showing Voornaamste posten in duizenden guldens. Columns: Data, Goud (Munt, Muntmat.), Circulatie, Andere opschb. schulden, Beschikk. Metaal-saldo, Dekkingsperc.

Table showing Voornaamste posten in duizenden guldens with more detailed columns: Data, Totaal bedrag disconto's, Schaakstipromessen rechtstreeks, Beleeningen, Papier op het buitenl., Diverse rekeningen.

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

Table for SURINAAMSCHE BANK. Voornaamste posten in duizenden guldens. Columns: Data, Metaal, Circulatie, Andere opschb. schulden, Discont., Div. rekeningen.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Circulatie, Andere opschb. schulden, Beschikk. metaal-saldo. Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

Table with columns: Data, Disconto's, Wissels, buiten N.-Ind. betaalb., Beleeningen, Diverse rekeningen, Dekkingspercentage. Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

1) Sluitpost activa. 2) Basis 2/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Table with columns: Data, Metaal, Bankbilj. in circulatie, Bankbilj. in Banking Departm., Other Securities (Disc. and Advances, Securities). Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

Table with columns: Data, Gov. Sec., Public Depos., Other Deposits (Bankers, Other Accounts), Reserve, Dekkingsperc. Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

1) Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op biz. 1080 en 1081. 2) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Table with columns: Data, Goud, Zilver, Te goed in het buitenl., Wissels, Waarv. op het buitenl., Beleeningen, Renteloos voorschot a.d. Staat. Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

Table with columns: Data, Bons v. d. zelfst. amort. k., Diversen, Circulatie, Rekg. Courant (Staat, Zelfst. amort. k., Particulieren). Rows include dates from Sept. 1929 to July 1914.

1) Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. 2) Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 24 September 1929. 1

Evenals in de vorige week waren de berichten over het weder in Argentinië ook in de afgelopen berichtsweek van grooten invloed op de stemming voor tarwe aan de termijnmarkten, zoowel in Zuid- als in Noord-Amerika. Als gevolg van den in de vorige week gevallen regen zijn de vooruitzichten van den tarwe-oogst in Argentinië er aanmerkelijk op vooruitgegaan. Afwisselend had het hard en zacht geregend, terwijl ook weder op sommige dagen droog weder werd gemeld. Wel wordt nog naar meer regen verlangd, doch er is in voldoende mate regen gevallen om de stemming aan verschillende termijnmarkten te doen verflauwen. Na de eerste berichten over regen trad een scherpe daling der prijzen te Buenos Aires in en deze verlaging is in de tweede helft der vorige week, zij het in minder snel tempo, voortgegaan. Het slot te Buenos Aires was, vergeleken bij de vorige week, voor October 40 cent per 100 KG. lager en te Rosario 15 cent per 100 KG. lager.

De verschepingen van tarwe waren in de afgelopen week grooter dan in de vorige. Toen waren ze echter ook belangrijk kleiner geweest dan in den laatsten tijd geregeld het geval was. De zichtbare voorraad in de Argentijnsche uitvoerhavens is met 20.000 ton afgenomen en bedraagt nu 360 duizend ton. In het vorige jaar om dezen tijd was die voorraad 200 duizend ton. Voor dezen tijd van het jaar zijn de aanvoeren uit het binnenland nog steeds groot en dientengevolge blijft Plata-tarwe in Europa ruim aangeboden tot prijzen, waartegen de Noord-Amerikaansche tarwesoorten moeite hebben te concurreren. De oogst van tarwe schijnt dit jaar in Argentinië wel buitengewoon groot geweest te zijn en grooter dan waarop hij, bij den aanvang van het seizoen werd geschat. In het volgende jaar zal een dergelijke opbrengst niet waarschijnlijk zijn. Niet alleen is de bebouwde oppervlakte dit jaar kleiner dan in het vorige, ook tengevolge van de droogte mag geen overvloedige opbrengst per H.A. worden verwacht. Al heeft de regen veel goed gemaakt, toch moet gerekend worden met schade, welke tengevolge van het lange uitblijven van regen is veroorzaakt. Hoe groot deze schade is, valt niet bij benadering vast te stellen. Uit Australië zijn de berichten gunstig uit die streken, waar voldoende regen is gevallen en minder optimistisch, waar niet in voldoende mate regen is gevallen. Vooral in de Oostelijke gedeelten van Australië heeft de tarwe-oogst gedurende geruimen tijd te kampen gehad met gebrek aan regen en hoewel daar niet bepaald gesproken kan worden van schade als gevolg van te groote droogte, bestaat daar toch groote behoefte aan zeer spoedigen regenval. In het Westen van Australië zijn de omstandigheden gunstiger en zijn de vooruitzichten goed. Ook in het Oosten is wel eenige regen gevallen, doch niet in voldoende mate. Reeds is scheepsruimte bevracht van Australië naar Indië en werden verkoopen van Australische tarwe van den nieuwen oogst naar Indië gemeld. Op het Noordelijk halfrond heeft men groote aandacht gewijd aan de weerberichten uit Argentinië en Australië. Deze berichten zijn ook aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten van invloed geweest op den prijzenloop. Zoowel te Chicago als te Winnipeg zijn de prijzen verder langzaam teruggelopen, en bijna dagelijks sloten de koersen iets lager. Vergeleken bij de vorige week sloot te Chicago de September termijn voor tarwe 1¼ d.c. per 60 lbs. lager, de December termijn 3½ dollarcent per 60 lbs. lager. Winnipeg sloot voor October 4½ dollarcent lager en voor December 4 dollarcent per 60 lbs. lager. De laatste berichten over den tarwe-oogst in Noord-Amerika geven geen nieuw gezichtspunt en men is van meening, dat de laatst gepubliceerde oogstramingen nog juist zijn. In Canada is men in hooge mate tevreden over de kwaliteit van de binnenkomende tarwe, welke door de inspecteurs zeer hoog gegradeerd wordt. Het percentage, dat de hoogste graderingen behaalt, is dit jaar buitengewoon groot. Het dorschen in Canada vindt flinken voortgang, nadat in sommige streken eenig oponthoud door regen was veroorzaakt. De aanvoeren aan de binnenlandsche markten zijn toegenomen en de zichtbare voorraad in Canada is dientengevolge ook vergroot. De Vereenigde Staten heeft een zeer grooten zichtbaren voorraad en deze, zoowel als die in Canada hebben

er mede toe bijgedragen, dat de prijzen gedrukt waren. De vraag voor tarwe in Europa was op sommige dagen der afgelopen week vrij goed en op die dagen kwamen er belangrijke omzetten tot stand, vooral in stoomende en spoedige aflading. In hoofdzaak bepaalde de vraag zich tot Plata en Manitoba tarwe. Tot het doen van grotere inkoop dan noodig tot dekking der dadelijke behoefte, lieten koopers zich echter meestal niet verleiden. Dezelfde reden, welke in de vorige week gold, was daarvan ook in deze week de oorzaak, namelijk de groote voorraad in Noord-Amerika, de geregelde groote verschepingen uit Argentinië en de tengevolge van regen betere vooruitzichten van den nieuwen oogst in Argentinië. Ook de oogstberichten uit Europa blijven voor de vraag naar buitenlandsche tarwe een belangrijke rol spelen. Door den overvloedigen oogst in Europa zal de behoefte aan buitenlandsche tarwe vermoedelijk kleiner zijn dan in het vorige jaar. De resultaten bij het dorschen geven in verschillende landen betere vooruitzichten dan men eerst had verwacht. Vooral in Frankrijk is dat het geval; terwijl de laatste officieele oogstraming voor dat land 40 miljoen quarters bedroeg en particulieren die opbrengst toentertijd reeds op 41 miljoen quarters taxeerden, spreekt men nu van particuliere zijde over een waarschijnlijke opbrengst van 48 miljoen quarters. Het is de vraag of deze schatting juist is, want het zou voor Frankrijk een buitengewoon hoog cijfer zijn. In Duitschland is het weer op het oogenblik te droog en zou men voor de laat gezaaide granen gaarne regen wenschen. Vooral voor aardappelen en voerbieten schijnt de droogte van slechten invloed op de opbrengst te zijn. Over het algemeen wordt in verschillende landen van West-Europa het uitzaaian van wintergranen vertraagd ten gevolge van de droogte en ook om deze werkzaamheden te verrichten is regen gewenscht. In de Balkanlanden zijn de omstandigheden voor het uitzaaian van wintergranen gunstiger. Zoowel in Roemenië als in Bulgarije wordt het uitzaaian van wintergranen met kracht voortgezet. In Noord-Amerika heeft men ook al over droogte geklaagd, welke het uitzaaian van wintertarwe vertraagde. Sedert heeft het in het wintertarwe verbouwende gebied echter geregend en heeft men kunnen voortgaan met het uitzaaian, waarmede in de meeste streken op het oogenblik goede voortgang wordt gemaakt.

Zaken in rogge blijven van zeer geringen omvang en slechts met moeite vinden Europeesche roggesoorten plaats. Niettegenstaande tot in den loop der afgelopen week verlaagde prijzenaanbiedingen van Duitsche rogge werden gedaan, gaan koopers er slechts sporadisch toe over contracten af te sluiten. Zij worden weerhouden door de droogte eigen oogsten en de groote voorraden, welke zich in Duitschland bezig zijn te vormen. Noord-Amerika speelt op het oogenblik, wat het verschepen van rogge betreft, slechts een bescheiden rol en de uitvoeren zijn gedaald tot een zeer laag cijfer.

Verschepingen van maïs uit Argentinië waren in de vorige week kleiner dan in de voorafgaande en de stoomende voorraad is dientengevolge weder eenigszins afgenomen. Gedeeltelijk geschiedden de maïsverschepingen uit Argentinië weder ten koste van den zichtbaren voorraad, welke in de vorige week met 20 duizend ton is afgenomen en nu 280.000 ton bedraagt. In het vorige jaar bedroeg de voorraad om dezen tijd van het jaar 290 duizend ton. De prijzen voor Plata-maïs zijn in de afgelopen week verder gedaald en afladers waren bijna dagelijks geneigd tot lagere prijzen af te geven. In den regel waren echter de aanbiedingen uit de tweede hand nog verscheidene guldens per last goedkooper dan in de eerste hand en vooral was dit het geval met spoedig verwachte en aangekomen partijen. Deze laatste vonden moeilijk koopers en binnenkomende partijen moesten in den regel aanmerkelijk lager van de hand worden gedaan dan waarvoor met latere posities kon worden gereplaceerd. De consumptievraag is beperkt en koopers zijn alleen door lage prijzen te bewegen nieuwe contracten af te sluiten. In Duitschland is de vraag naar maïs gering, daar tot lagere prijs gerst wordt aangeboden, welke in Duitschland wordt geprefereerd, vooral in verband met het lagere invoerrecht. De verschepingen van Zuid-Afrika waren kleiner dan een week tevoren. De prijzen, welke voor Zuid-Afrikaansche maïsoorten werden gevraagd, zijn hooger dan voor Plata-maïs en de omzetten daarin waren dan ook beperkt. Uit de Balkanlanden blijven de berichten over maïs gunstig en algemeen worden groote verschepingen uit dat land verwacht. Reeds is men in verschillende streken begonnen met het snijden en op het oogenblik is het weder dermate gunstig, dat de maïs spoedig na het binnenhalen van den oogst geschikt zal zijn om te worden verscheept. Afladers zijn geregeld dringend aan

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroondomein
Verkrijgbaar 4½ pCts. Pandbrieven à 98 pCt. en 5 pCts.
Pandbrieven à 100½ pCt.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	15/21 Sept. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	15/21 Sept. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	17.016	1.250.236	1.679.140	2.330	96.789	48.945	1.347.025	1.728.085
Rogge	1.971	156.320	160.803	—	400	—	156.720	160.803
Boekweit	93	15.177	13.077	—	640	—	15.817	13.077
Maïs	16.490	583.291	755.370	7.717	150.604	165.816	733.895	921.186
Gerst	11.652	332.380	280.293	157	3.294	6.657	335.674	286.950
Haver	6.884	146.877	143.530	—	2.746	383	149.623	143.913
Lijnzaad	289	108.202	140.828	605	247.876	278.072	356.078	418.900
Lijnkoek	1.218	171.859	145.680	200	450	1.184	172.309	146.874
Tarwemeel	1.583	61.944	77.791	—	20.390	26.738	82.334	104.529
Andere meelsoorten	929	14.511	9.813	—	—	—	14.511	9.813

de markt met Zuid-Slavische en Roemeense maïs tot in de afgelopen week voortdurend afbrokkende prijzen, vooral ter verscheping in de laatste maanden van dit jaar. Ook ter verscheping in de eerste voorjaarsmaanden worden geregeld aanbiedingen gedaan tot dezelfde prijzen als waarvoor verscheping in de laatste maanden van dit jaar te koop is. Met het doen van aanbiedingen ter verscheping gedurende de wintermaanden zijn afladers voorzigtiger met het oog op het gevaar, dat in die maanden de Donau dichtvriest en dat dienengevolge verschepingsmoeilijkheden zullen ontstaan. De tegenwoordige prijzen voor Donau-maïs worden door den handel als niet hoog beschouwd en dagelijks zijn tot de geldende prijzen groote contracten afgesloten. De berichten uit Noord-Amerika over den nieuwen maïsogst zijn iets beter tengevolge van regen, welke van gunstigen invloed geweest is op de ontwikkeling van laat gezaaide maïs. Uit sommige gebieden werd eerst koud weder en vorst gemeld, doch deze berichten waren niet van ernstigen aard. Aan de termijnmarkt te Chicago onderging voor December-maïs een verlaging. De uitzaai van nieuwe maïs in Argentinië is vertraagd door droogte. De gevallen regen is niet overal voldoende en hoewel met het beploegen van het land wordt voortgegaan, geschiedt dit toch in verschillende provincies onder moeilijke omstandigheden.

Gerst was in de afgelopen week flauw, als gevolg van de ongekend groote verschepingen uit Roemenië. De aanvoeren in de uitvoerhavens gaan op ruime schaal voort en op verschillende dagen was men in de Roemeense uitvoerhavens niet in staat den geheelen aanvoer van den dag te verwerken. Men heeft dienengevolge in vele gevallen aankomende partijen buiten moeten laten liggen, totdat nieuwe ruimte in ladende booten was verkregen. De vraag voor Roemeense gerst is tengevolge van het groote aanbod verminderd, ook al omdat in Duitschland reeds zeer veel gekocht was, dat nu ter verlading wordt gebracht. Voor de onverkochte afgeladen partijen worden koopers gezocht, die echter uiterst voorzichtig zijn. Hoewel afladers hun prijzen in de afgelopen week dagelijks hebben verlaagd, valt het hun moeilijk hun stoomende partijen van de hand te doen. Ook Noord-Amerikaanse gerst is aanzienlijk in prijs gedaald, vooral voor de onderweg zijnde partijen. Aan de termijnmarkt te Winnipeg ondergingen de prijzen in de afgelopen week een vrij belangrijke verlaging; ze sloot, vergeleken bij een week geleden, 2½ dollarcent per 48 lbs. lager. Noord-Amerikaanse afladers zijn weliswaar niet met gerst aan de markt tot de maakbare prijzen, doch de tweede hand verkoopt afgeladen Amerikaanse gerst in concurrentie met Donau-gerst. Binnenkomende en spoedig verwachte partijen moeten tengevolge van de slechte vraag meestal tot lage prijzen worden opgeruimd.

De prijzen voor Noord-Duitsche haver zijn in den loop der vorige week enigszins gedaald. Tot deze verlaagde prijzen is de vraag levendiger geworden. Geregeld kwamen er dan ook in de Duitse haversoorten zaken tot stand.

SUIKER.

De verschillende Suikermarkten waren de afgelopen week ternauwernood prijshoudend gestemd, tengevolge van winstnemingen na de rijzing der laatste 2 weken. Tevens werkten berichten van regenval in verschillende deelen van Europa mede de prijzen te doen afbrokkelen.

In Amerika bleef de prijs voor Ruwsuiker gehandhaafd op ongeveer 2½ d. c. & fr. New-York (op basis van Cubasuiker) dank zij de vaste houding der Cubaansche verkoopcentrale. Op de termijnmarkt echter brokkelden prijzen vrij gevoelig af en sloten als volgt: Sept. 2.23; Dec. 2.26; Mrt. 2.25; Mei 2.31 en Juli 2.37, terwijl de laatste notering voor Sp. Centr. 3.99 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. be-

droegen deze week 58.000 tons, de versmeltingen 48.000 tons tegen 58.000 tons in 1928 en de voorraden 634.000 tons tegen 367.000 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod.	5.156.316	4.037.833	4.508.521
Consumptie	114.154	82.129	102.521
Weekontv. afscheephavens...	24.229	41.601	36.662
Totaal sedert 1 Jan.	4.565.625	3.420.186	3.860.519
Weekexport	70.562	96.412	67.398
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.907.222	2.703.876	3.134.976
Voorraad afscheephavens....	630.329	717.356	738.809
Voorraad binnenland	504.611	535.518	545.481

Op de Londensche termijnmarkt namen de zaken in omvang toe. De noteeringen daalden deze week w.i.w. tusschen 2½ en 3 d., doch de onderton is prijshoudend.

De laatste noteeringen op de Ruwsuikermarkt waren:

Dec. Sh. 9/-, Mrt. Sh. 9/3, Mei Sh. 9/9, Aug. Sh. 10/0½.

Op Java vond nog de verkoop van verdere 10.000 tons Hoofdsuiker uit oogst 1930 plaats tot den bekenden prijs van f 12.50. Voor tweedehands suiker was de markt lusteloos en brokkelden prijzen ietwat af; de laatste noteeringen waren: Superieur ready, Sept. en Oct. f 12.87½, Nov. f 13.25 en Hoofdsuiker ready f 12.—.

Hier te lande opende de markt de afgelopen week kalm tot prijshoudend, terwijl prijzen iets terugliepen. Het aanbod bleef echter beperkt, totdat aan het einde der week de in Europa vallende regens het aanbod sterk deed toenemen en de stemming verflauwde. De laatste noteeringen waren: Sept. f 13½; Dec. f 13½ en Mei f 14.— De omzet bedroeg de afgelopen week 7400 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, d.d. 18 September 1929.

De markt voor Amerikaansche katoen is sedert ons laatste marktbericht vaster geweest; prijsschommelingen zijn van dag tot dag minder geworden. Prijzen van Egyptische katoen hebben wat meer gefluctueerd; jl. Zaterdag noteerde loco F.G.F. Sakellaridis 17.75, doch de stijging is sedert weer door een daling gevolgd. Verkoopen van loco katoen zijn gedurende de vorige week weer beter geweest, beloopende in totaal 41.000 balen.

De markt voor Amerikaansche garen is over het algemeen rustig. Verkoopen in bijna alle soorten beperken zich tot kleine partijen, hoewel gedurende de sluitingsdagen van de vorige week nog wel enkele flinke orders geboekt zijn, voornamelijk in dhooty nummers. Ook in Egyptische soorten is de omzet beneden de normale, hoewel hier en daar enkele spinners melding maken, dat enige flinke orders tot stand zijn gekomen. De uitvoercijfers van katoenen garens over de maand Augustus, de vorige week door het Ministerie van Handel en Nijverheid gepubliceerd, zijn buitengewoon belangwekkend. Het is merkwaardig, dat, niet tegenstaande de stopzetting der productie, welke drie weken geduurd heeft, deze cijfers zeer gunstig afsteken bij die van vorige jaren. Het totaalcijfer voor Augustus bedroeg 15.331.000 Eng. pond, tegen 15.773.000 pond in Aug. 1928 en 16.646.900 in Aug. 1927. De gezamenlijke uitvoer van ruwe garens naar Duitschland en Nederland bedroeg in Aug. 1929 6.895.200 pond, tegen 7.634.600 pond in Aug. 1928 en 8.634.300 pond in Aug. 1927. De afname betreft de nummers 40er en lagere. Wat de fijnere nummers aangaat, is het merkwaardig na te gaan, wat in de laatste drie jaar de totaalcijfers voor de maand Augustus geweest zijn. Deze bedragen meer dan onzen halven export, nl. in Augustus 1929 8.704.300 pond, tegen 8.663.500 pond in Aug. 1928 en 8.511.700 pond in Aug. 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Table with columns: Data, te Rio (Voorraad, Prijs), te Santos (Voorraad, Prijs), Wisselkoers te Rio op Londen. Rows include dates from Sept. 1929 to Sept. 1928.

1) In Rets.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Table with columns: Data, te Rio (Afgelooften week, Sedert 1 Juli), te Santos (Afgelooften week, Sedert 1 Juli). Rows for Sept. 1929 and Sept. 1928.

Een via Havre ontvangen bericht meldt, dat op een op 14 en 15 dezer gehouden conferentie van vertegenwoordigers der verschillende Braziliaansche koffie-produceerende Staten...

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 93/- a 96 1/2 per cwt.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogeblik:

Palembang Robusta, September-verscheping, 34 ct.; Benkoelen Robusta, September-verscheping, 35 ct.; Mandheling Robusta, September-verscheping, 38 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, September-verscheping, 48 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

Table with columns: Date, Sept., Dec., Maart, Mei. Rows for 23 Sept., 16 Sept., 9 Sept., 30 Aug.

Rotterdam, 24 September 1929.

THEE.

Zonder dat daarvoor bijzondere oorzaken zijn aan te wijzen, had de theemarkt in de afgelopen week een iets levendiger aanzien en prijzen in de Amsterdamsche veiling op 19 dezer waren van 1-6 cts. hooger.

Van de 12.500 kisten bleven per saldo slechts circa 500 kisten onverkocht, terwijl buiten de veiling vele der vroeger opgehouden partijen van eigenaar verwisselden.

De veiling-middenprijs kon 2 1/2 cts. verbeteren; het totaal gemiddelde was ditmaal 65 1/4 cts.

De volgende veiling zal plaats hebben op 3 October en het aanbod zal circa 10.000 kisten bedragen.

Volgens de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederlandsch-Indië bedroeg de totale uitvoer van Sumatra in Augustus 879.000 KG. tegen 676.000 KG. in 1928.

Gedurende Januari-Augustus bedroeg de uitvoer 178 1/2 miljoen lbs., tegen 173 miljoen in 1928.

Ook Noordelijk Britsch-Indië voerde dit seizoen meer thee uit: van April-Augustus 118 miljoen lbs. (v.j. 110 1/2 miljoen).

De aanvoer van thee in Groot-Brittannië en Noord-Ierland is zelfs grooter: Gedurende Januari-Augustus 312 miljoen lbs. (v.j. 279 1/2 miljoen); de uitvoer beliep 59 1/2 miljoen lbs. (v.j. 58.6 miljoen).

De uitvoer uit ons land uit entrepôt was bevredigend. Volgens de door bovengenoemde Vereeniging bewerkte maand-statistieken van het C. B. v/d. St. werden 640.000

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN)

Large multi-column table listing prices for Tin, Cotton, Wool, Rubber, Sugar, Coffee, and Tea. Includes columns for quantity, price per unit, and index values.

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). 2) = Matting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). 4) Jaar- en maangemiddelden afgerond op 1/4 pence. 5) 3 Sept. 6) 6 Sept. 7) 13 Sept. 8) 20 Sept. 9) 5 Sept. 10) 12 Sept. 11) 19 Sept.

KG. netto in Augustus uitgevoerd tegen 511.000 KG. verleden jaar. Gedurende de eerste acht maanden bedroeg de uitvoer 5.284.000 KG. t.o. 4.539.000 KG. in 1928.

De aanvoeren in Nederland waren in Augustus kleiner dan een jaar geleden, doch gedurende Januari—Augustus werd juist evenveel aangevoerd als in 1928 t.w. 13.049.000 KG. De invoer tot verbruik gedurende dat tijdvak ten bedrage van 7.198.000 KG. overtrof die van verleden jaar met 173.000 KG.

Amsterdam, 23 September 1929.

STEENKOLEN.

De markt heeft gedurende de afgelopen berichtsperiode een vast voorkomen gehad en allerwege heerscht op het oogenblik goede vraag. Men is in Engeland bevreesd, dat de uitlating van den eersten minister, den heer Ramsay MacDonald, hierop neerkomende, dat de mijnwerkers een nationale overeenkomst dienen te krijgen in plaats van districtovereenkomsten, ertoe leiden moet, dat de onderhandelingen tusschen mijneigenaars- en mijnwerkers-afgevaardigden bemoeilijkt worden. Deze houding wordt scherp gecritiseerd en als ondiplomatiek beschouwd.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland. Ongezeefde	f 11.25
Durham Ongezeefde	„ 12.25
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 13.25
Schotsche gezeefde (Prime Lothians)	„ 11.25
Yorkshire gewasschen Singles	„ 12.25
Westfaalsche Veförder	„ 13.—
„ Vlamstukken I	„ 14.—
„ Smeenootjes	„ 13.50
„ Gasvlamförder	„ 12.75
„ Gietcokes	„ 17.—
Hollandsche Eierbriketten	„ 15.—

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11.50.

Markt willig.

IJZER.

De stemming van de continentale ruwijzermarkt is onveranderd kalm gebleven. Op de Clevelandmarkt viel aanvankelijk een opleving in de vraag te constateeren. De laatste week was deze markt echter weer kalmer gestemd. Zoowel het O.S.P.M. (Frankrijk) als het Roheisenverband hebben den verkoop voor October tegen onveranderde prijzen en voorwaarden ter hand genomen. Wat de staalmarkt betreft heeft de afdeling halffabrikaten een levendiger aanzien gekregen, terwijl de eindproducten nog weer zwakkere prijzen noteerden dan veertien dagen geleden.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Naar wilde booten was in de afgelopen week in het geheel geen vraag. De belangstelling van bevrachters bleef tot lijnruimte beperkt en volgens ontvangens bericht werd prompte ruimte voor zwaar graan van Montreal naar Avonmouth tegen 1/9 per qtr. en begin October voor gerst naar Rotterdam tegen \$ 0.10 geboekt. De mogelijkheid bestaat een handige boot per begin October naar Griekenland tegen 3/6 per qtr. zwaar graan een kleine boot per eind Sept./begin October naar 3 havens Gothenburg/Stockholm range tegen \$ 0.16½ te plaatsen, maar beide orders zijn nog niet definitief.

Van de *Northern Range* waren geen orders, van de *Gulf* bleef de vraag beperkt tot een handige boot voor begin October laden naar Griekenland tegen 4/6 per qtr. zwaar graan.

Graan van de Noord-Pacific. Deze markt was zonder definitieve orders. De vracht voor November/December/Januari is nominaal met circa 27/6 van Vancouver van U.K./Continent en indien er definitieve orders waren, zou er op deze basis ongetwijfeld voldoende ruimte te verkrijgen zijn.

Graan van La Plata. Deze markt laat zich iets beter aanzien. Er was iets meer vraag naar scheepsruimte en in de vrachten viel een lichte stijging waar te nemen. De vraag bleef echter beperkt tot September en Sept./October laden. Door de lichte stijging der vrachten zijn geen booten meer in ballast vertrokken. Van de Bovenrivier naar U.K./Continent is tot 18/6 betaald, 6 d. minder naar Antwerpen of Rotterdam, voor prompte belading, en 19/6 en 20/- naar dezelfde bestemming, met optie één. Canadeesche haven tegen 1/- extra. Lijnzaad van Rosario naar New-York is tegen \$ 4.75 afgesloten, eveneens voor prompte verscheping. Van Buenos Aires werd verder nog een groote boot per Sept./October naar Liverpool of Birkenhead tegen 15/6 be-

vracht. Voor het nieuwe seizoen wordt 20/- van de Bovenrivier naar U.K./Continent in uitzicht gesteld, welk cijfer de reeders tot nu toe niet aantrekkelijk genoeg vinden.

Suiker van West-Indië. Eerst binnenkort worden definitieve orders verwacht. Intusschen is de vracht naar U.K./Continent slechts nominaal met circa 17/- tot 17/6 voor booten van 6/7000 tons lading.

Salpeter van Chili. Bevrachters waren wederom in de gelegenheid scheepsruimte tegen betrekkelijk lage cijfers op te nemen. Zij hebben echter geen blijken van bijzondere belangstelling gegeven en de markt bleef zodoende tamelijk flauw. Een 6800 tonner, in ballast van La Plata komende, is de eenige boot, die in de afgelopen week voor een volle lading afgesloten is, en wel naar Bordeaux/Hamburg range tegen 23/9, met de optie Middellandsche Zee tegen 25/9 voor 1/25 October laden. Bevrachters prefereren thans booten voor einde Oct./begin November laden en voor dezen termijn is misschien 24/6 basis Continent te verkrijgen.

Naar lijnruimte is thans minder vraag dan ooit, met het gevolg, dat de vrachten wederom achteruitgegaan zijn. 1000/1250 tons per 25 Sept./5 October werden naar Duinkerken/Antwerpen/Rotterdam/Hamburg tegen slechts 17/6 minus admissie geboekt.

Van *Burmah*, is niets te doen.

Donau. Deze markt was zeer levendig. Voor alle termijnen, tot December, werden booten opgenomen en de vrachten zijn wederom gestegen. September booten van 5000 ton lading werden tegen 19/- naar Antwerpen of Rotterdam bevracht tegen 19/6 naar Antwerpen/Hamburg range, per October en Oct./November tegen 18/6 en 19/- en grotere booten tegen 3 d. tot 6 d. minder, terwijl voor November/December ruimte 17/10½ en 18¼ betaald is, met de optie U.K./Continent tegen 19/-.

Van de kusthavens zijn groote booten naar Antwerpen/Hamburg range tegen 13/6 voor Sept./October en Oct./November laden bevracht, terwijl een boot van 9/10.000 ton per Sept./October 13/- naar Antwerpen of Rotterdam en 13/3 naar Antwerpen/Hamburg range heeft kunnen maken, met de optie 2 loshavens tegen 6 d. extra.

Zwarte Zee. Ook deze markt is iets gunstiger. Bevrachters stellen 15/6 basis Continent met opties in uitzicht.

Middellandsche Zee. In deze sectie was het over het algemeen rustig. De vrachten zijn, vergeleken met de Donau, weinig aantrekkelijk. Ertsladings werden als volgt gesloten: Algiers/Rotterdam 5/1½, Almeria Pier/Rotterdam 5/9, Hornillo Bay/Newport Dock 7/-, Les Falaises/Cardiff 7/6.

Voor Phosphaat werden tamelijk groote booten van Sfax naar Bordeaux tegen 7/3, La Pallice 7/- en Rouaan 7/9 bevracht. Er is een behoorlijke vraag naar handige booten voor het U.K. op basis van circa 12/6 naar havens der Oostkust.

Noord-Spanje. Er vonden slechts weinige afsluitingen plaats, maar de vrachten zijn vast en scheepsruimte schijnt schaarsch te zijn. Van Bilbao naar Rotterdam is 6/1½, Grangemouth 8/- en Newport River 7/9 betaald.

Kolen van U.K. De reactie in de uitgaande vrachten is geëindigd. Op het lagere niveau zijn de vrachten vast, in het bijzonder naar Zuid-Amerikaansche havens. Het vallen der vrachten naar laatstgenoemde havens betreft praktisch alleen groote booten; handige tonnages is nog steeds zeer moeilijk te verkrijgen, zoo zelfs dat bevrachters voor een boot van 5000 ton naar Rosario per September 20/6 moesten betalen en 19/9 voor een 5700 tonner per Sept./October. Handige booten worden bij voorkeur naar de Middellandsche Zee bevracht om terugkeerend op de Donau te kunnen laden, van waar nog steeds goede vrachten betaald worden.

Van Zuid-Wales werd o.m. bevracht: Lissabon 8/9, Genua 8/3, Piraeus 10/6, Alexandrië 10/3, Port Said 10¼, Las Palmas 9/9, Rio 16/6, Buenos Aires 16/6.

Van de Oostkust: Danzig 6/-, Kopenhagen 6/6, Hamburg 4¼, Antwerpen 4/3, Rouaan 4/1½, Genua 9/-, Alexandrië 10/9, Port Said 10/6, Adelaide of Melbourne 22/- en Buenos Aires 18/6.

RIJNVAART.

Week van 15 t/m. 21 September 1929.

De aanvoeren van zeezijde bleven ongewijzigd. Scheepsruimte bleef, bij tamelijke vraag, beperkt beschikbaar. Ten gevolge van het steeds vallende water bleef de stemming vast. Voor erts betaalde men gemiddeld f 1.30/1.40 en f 1.40/1.50 per last met resp. 4 en 8 losdagen. Naar den Bovenrijn werd uitsluitend in daghuur bevracht op basis van 4 cts. voor groote en 4½ ad 4½ cts. per ton voor kleinere en vlottere schepen. Buiten de schepen die hier gearterd werden om in de Ruhrhavens kolen te laden, sleepten nog verscheidene schippers op eigen risico ledig op.